

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВІННИЦЯ-2020

Вміст

1. ВСТУПНЕ СЛОВО	3
2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВІННИЦЮ	4
3. PEST- ТА SWOT-АНАЛІЗ.....	5
4. МІСІЯ	9
5. БАЧЕННЯ	10
6. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ МІСТА	11
7. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ.....	12
7.1 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 1 ФОРМУВАННЯ СИЛЬНОЇ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ.....	12
7.2 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 2 ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК, СПРЯМОВАНИЙ НА ВИСОКИЙ ТА ЯКІСНИЙ РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ.....	18
7.3 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 3 СТАЛИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК І ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ	222
7.4 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 4 ЯКІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ЖИТТЯ.....	28
7.5 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 5 ЗБАЛАНСОВАНИЙ ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК.....	35
8. ВЗАЄМОДОПОВНЮВАНІСТЬ ЗІ СТРАТЕГІЄЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	42
9. РЕАЛІЗАЦІЯ І МОНІТОРИНГ	43

1. ВСТУПНЕ СЛОВО

Місто Вінниця стоїть сьогодні перед непростими викликами вибору свого майбутнього з огляду на глобальні процеси соціально-економічних змін та формування демократичного суспільства в Україні.

У цьому контексті перед Вінницею у першу чергу постає завдання визначення шляхів переходу від пострадянського до сучасного європейського міста. Це і є основною причиною для пошуку нового стратегічного бачення розвитку міста.

Підхід радянської політики до планування міст був повністю орієнтований на потреби промислової економіки. Типова модель міської структури базувалась на жорсткому підході до функціонального зонування території міст, який передбачав чітке розмежування житлових масивів з комплексом типових багатоповерхових житлових будинків з одного боку і промислових об'єктів з іншого та забезпечення зв'язків між ними. Таке «нединамічне» «промислове» заселення змушувало мешканців міст жити в звичному колі «житло – робота – житло». Наслідком цього є те, що пострадянські міста досі не в змозі забезпечити для своїх мешканців комфортні умови проживання. Такі міста здебільшого втратили свої історичні центри, а рівень розвитку культури, відпочинку та інфраструктури залишається в них і досі на недостатньому рівні.

Сучасні європейські міста орієнтуються на принципово інший підхід до міського розвитку, в основі якого – забезпечення гідних умов та високих стандартів якості повсякденного життя мешканців. Європейські міста намагаються формувати в усіх членів територіальної громади відчуття приналежності до єдиної спільноти, яка поділяє відповідальність за розвиток міста та дбає про захищеність і рівні можливості для всіх мешканців. До втілення саме такої моделі прагне Вінниця.

Для розробки цього стратегічного документа існують також інші важливі причини, пов'язані з процесами глобалізації. Вони вимагають підвищення конкурентоспроможності міста, визначення напрямків його соціального, культурного та економічного розвитку, розширення демократії участі та забезпечення для всіх членів територіальної громади права вибору та можливості впливу на процес розвитку міста.

Стратегія розвитку «Вінниця-2020» відображає нові амбітні цілі розвитку міста, які вказують шлях до досягнення його сталого майбутнього як динамічного та креативного міста для життя і роботи. Мета Стратегії розвитку міста – перетворення Вінниці на сучасне європейське місто – вимагає принципової зміни підходів до усіх сфер його життєдіяльності. Тому надзвичайно важливим є досягнення чіткого консенсусу всередині громади у питаннях, пов'язаних з баченням мети довгострокового розвитку міста та його стратегічних пріоритетів.

У процесах розвитку міста важливу роль відіграють органи місцевого самоврядування. Стратегія є основним керуючим документом для дій міської влади на шляху досягнення стратегічних цілей. Крім того, до процесу реалізації стратегії буде долучене широке коло зацікавлених сторін у межах їх сфер відповідальності. Їхня активна участь надихатиме і мотивуватиме дії місцевої громади і сприятиме тому, що **Стратегія розвитку «Вінниця-2020» буде надбанням усіх городян.**

Стратегія «Вінниця-2020» базується на Стратегічному плані соціально-економічного розвитку міста, розробленому у 2006 році, і Концепції стратегії розвитку «Вінниця-2020», розробленій у 2010 році, галузевих стратегіях, напрацьованих за останні роки. Нова стратегія дасть можливість активізувати весь наявний потенціал міста Вінниці та відкрити нову сторінку його розвитку на користь вінничан, зацікавлених у створенні європейського міста та у відповідальному управлінні його розвитком.

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВІННИЦЮ

Вінниця є одним з найбільших міст Правобережної України, найбільшим містом Центральної України, адміністративним і територіальним центром Вінницької області. Місто було засноване в 1363 році. Вінниця – місто з давніми традиціями і історією, розташоване на перехресті економічних, соціальних і геополітичних меридіанів України. Місто є одним з найпривабливіших в Україні місць для інвестування, з промисловим і високим науковим потенціалом, розвиненою транспортною інфраструктурою, банківською системою і сприятливим підприємницьким кліматом. Загальна площа Вінниці складає 68,68 км², населення – 371,4 тисяч осіб (2012).

Вінниця знаходиться на відстані 258 км від столиці України міста Києва. Місто характеризується якісним автомобільним і залізничним сполученням з усіма регіонами країни і портами Азовського і Чорного морів. У 7,5 км на схід від залізничної станції м. Вінниця розташований аеропорт «Вінниця» (Гавришівка).

Вінниця активно розвивається як промисловий і адміністративний центр регіону, пов'язаний з іншими регіонами держави. У місті є представництва органів державної влади і міжнародних інституцій: Територіальне управління Рахункової палати України по Вінницькій, Житомирській, Кіровоградській та Хмельницькій областях, Штаб командування Повітряних Сил Збройних Сил України, Генеральне консульство Республіки Польща і координаційний центр Єврорегіону «Дністер».

Промисловий комплекс міста представлений більш ніж 50 великими підприємствами, які виготовляють широкий спектр промислової продукції: ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика», ПАТ «Вінницький олійножировий комбінат», ТОВ «Барлінек-Інвест», ПрАТ «Вінницяпобутхім», ТОВ «Агрона Фрут Україна», СУПП ТОВ «Сперко-Україна» та інші. Обсяг реалізації промислової продукції в 2012 році склав біля 840 мільйонів доларів США.

Інженерна інфраструктура міста включає в себе системи теплозабезпечення (261,06 км), водопостачання (574,9 км) та водовідведення (575,2 км), електрозабезпечення та освітлення (19 263 світлоточок) міста. Комунальні послуги надаються спеціалізованими підприємствами – КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», ДП «Теплокомуненерго «Маяк», КП «Вінницяоблводоканал» і КП «Вінницяоблтеплоенерго».

Вінниця характеризується розвиненою транспортною інфраструктурою. Загальна протяжність доріг складає 356 км разом з 22 автомобільними та пішохідними мостами, з яких три великих через р. Південний Буг. Майже 90% працездатного населення міста користується послугами громадського транспорту. Щорічно міським пасажирським транспортом Вінниці

перевозиться понад 170 млн. пасажирів. Мережа громадського транспорту включає 5 трамвайних маршрутів, 14 тролейбусних, 9 автобусних маршрутів та 29 маршрутів маршрутних таксі. Основне джерело енергії громадського транспорту – електрична енергія, на долю якої припадає понад 70% загального обсягу перевезень.

Сьогодні Вінниця активно розвивається і як освітній та медичний центр. Місто відоме своїми медичним, технічним, педагогічним та аграрним університетами. Освітня система включає: 13 вищих навчальних закладів, 40 загальноосвітніх (37 з яких належить місту), 55 дошкільних (47 з яких належить місту) та 3 позашкільних навчальних закладів. Система охорони здоров'я у місті представлена майже 40 лікувально-профілактичними та медичними установами, з яких 15 перебувають у власності міста Вінниці. Місто має розвинену мережу приватних медичних закладів.

Вінниця є і культурною столицею Поділля. 139 різноманітних культурних установ пропонують широкий спектр заходів і подій. Головною визначною пам'яткою міста є сквер з Водонапірною вежею та найбільший в Україні музичний фонтан. Серед інших пам'яток міста – Музей-садиба видатного хірурга М.І. Пирогова, Будинок А.А. Брусилова, Будинок-музей М.М. Коцюбинського, релігійні та фортифікаційні споруди XVII-XVIII століть і руїни секретної резиденції Гітлера – «Вервольфа». Неповдалі від сучасного центру міста є старий єврейський квартал – Іерусалімка. Відомі люди Вінниччини: Микола Іванович Пирогов (російський хірург і анатом), Петро Ілліч Чайковський (російський композитор), Микола Дмитрович Леонтович (український композитор), Михайло Михайлович Коцюбинський (український письменник), Зельман Ваксман (мікробіолог, лауреат Нобелівської премії) та інші.

3. PEST- ТА SWOT- АНАЛІЗ

PEST-АНАЛІЗ

PEST-аналіз (іноді позначають як STEP) – аналіз впливу ключових аспектів зовнішнього середовища (політичних (**P** – political), економічних (**E** – economic), соціальних (**S** – social) і технологічних (**T** – technological)) на соціально-економічний розвиток міста

Політичні фактори	
<u>Можливості:</u> ⇒ Подальше вдосконалення системи прямих виборів органів місцевого самоврядування; ⇒ Прискорення перехідних процесів в українському суспільстві; ⇒ Розширення зв'язків України на міждержавному рівні («Європейська політика сусідства», «Східне	<u>Загрози:</u> ⇒ Звуження повноважень місцевого самоврядування; ⇒ Недостатній розвиток громадянського суспільства; ⇒ Недостатній рівень політичної стабільності; ⇒ Незакінчена реформа місцевого самоврядування і адміністративно-

Партнерство», Енергетичне Співтовариство, ЦЕФТА¹...); ⇒ Перспективи інтеграції України в ЄС	територіальної реформи; ⇒ Незавершеність формування правової держави, яка була б ефективною в тому числі у процесі боротьби з корупцією; ⇒ Неприятливий візовий режим для українських громадян
Економічні фактори	
<u>Можливості:</u> ⇒ Вплив глобалізації на перенесення промисловості в регіони і країни з більш низьким рівнем виробничих витрат; ⇒ Подальший розвиток в Україні ринків капіталу і фінансових ринків; ⇒ Формування сталої позитивної конюнктури на світових ринках продовольства; ⇒ Дерегуляція та демонополізація ключових видів економічної активності; ⇒ Зростання потреби в міжрегіональних логістичних центрах; ⇒ Розвиток культури підприємництва	<u>Загрози:</u> ⇒ Нестабільна грошово-кредитна політика; ⇒ Низька купівельна спроможність населення; ⇒ Залишки «тіньової» економіки і недобросовісної конкуренції; ⇒ Значні адміністративні бар'єри для ведення бізнесу та недостатність стимулів для його розвитку; ⇒ Проблемний імідж України у міжнародному бізнес-середовищі та як наслідок низький рівень прямих іноземних інвестицій
Соціальні фактори	
<u>Можливості:</u> ⇒ Пожвавлення економічного розвитку і як наслідок підвищення рівня життя населення; ⇒ Вирішення проблеми безробіття; ⇒ Розширення та розвиток системи інститутів допомоги вразливим верствам населення на державному рівні; ⇒ Розвиток фондів місцевих громад, благодійництва і корпоративної соціальної відповідальності	<u>Загрози:</u> ⇒ Низький рівень соціального захисту широкого кола верств населення; ⇒ Зростання соціального розшарування населення; ⇒ Недостатня фінансова незалежність молоді та низький рівень забезпеченості житлом молодих сімей; ⇒ Достатньо високий рівень прихованого безробіття; ⇒ Розповсюдженість злочинності та корупційних явищ
Технологічні фактори	
<u>Можливості:</u> ⇒ Інтенсивний розвиток інформаційних технологій; ⇒ Наявні тенденції розширення	<u>Загрози:</u> ⇒ Застарілість технологій; ⇒ Слабкий рівень заохочення запровадження інноваційних

¹ ЦЕФТА (CEFTA) - Центрально-європейська асоціація вільної торгівлі

використання інформаційних технологій та Інтернету в бізнесі; ⇒ Впровадження технологій електронного врядування на державному та локальному рівнях; ⇒ Постійне оновлення стандартів управління і технологічних стандартів; ⇒ Зростання рівня вимог до захисту навколишнього середовища; ⇒ Стимулювання технологічного прогресу за рахунок прямих іноземних інвестицій; ⇒ Потреба у постійному навчанні, яка зумовлена швидкими технологічними змінами	технологій; ⇒ Брак кваліфікованого персоналу для реструктуризації виробництва і сфери послуг у всіх економічних і соціальних сферах; ⇒ Невідповідність системи освіти останнім технічним і технологічним вимогам в умовах стрімкого розвитку; ⇒ Стратегія «омолодження» у розвинених країнах і «відтік мізків» серед кваліфікованих кадрів.

SWOT-аналіз

SWOT-аналіз – аналіз у стратегічному плануванні, що полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії: сильних (**S** – strengths) і слабких (**W** – weaknesses) сторін проекту, можливостей (**O** – opportunities), що відкриваються при його реалізації, та небезпек (**T** – threats), пов'язаних з його здійсненням.

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ МІСЦЯ
⇒ Географічне розташування міста і його потенціал як регіонального адміністративного, економічного, культурного, освітнього і оздоровчого центру; ⇒ Високий рівень політичної стабільності на регіональному рівні; ⇒ Ефективне та прозоре функціонування міської влади; ⇒ Передова система надання адміністративних послуг через систему «Прозорих офісів»; ⇒ Представленість (концентрація) в місті національних, міжрегіональних та міжнародних інституцій; ⇒ Стійкі партнерські відносини в Україні та міжнародні зв'язки; ⇒ Мережа організацій та установ із значним науковим потенціалом, необхідних для успішного функціонування і розвитку міста;	⇒ Невідповідність довгострокових просторових планів та містобудівної документації сучасним європейським стандартам; ⇒ Достатньо висока щільність міського середовища, дефіцит вільних територій; ⇒ Застаріла інженерна інфраструктура; ⇒ Недостатній рівень розвитку громадського транспорту; ⇒ Високий рівень енергоспоживання і низький рівень енергоефективності; ⇒ Недосокналість нормативно-правового регулювання та контролю діяльності природних монополій, яку вони здійснюють зокрема в комунальній сфері на місцевому рівні; ⇒ Відсутність системи екологічного менеджменту; ⇒ Значний відсоток промислових підприємств із застарілими

⇒ Вирішеність частини інфраструктурних потреб (дорожні мережі, система водопостачання, полігон відходів, наявність аеропорту, залізничні шляхи); ⇒ Достатньо стабільна екологічна ситуація; ⇒ Інтенсивна промислова діяльність; ⇒ Наявність земельних ділянок («браунфілдів» – ділянок на територіях, які уже використовувалися для промислових цілей раніше, та «грінфілдів» – нових, ще неосвоєних територій); ⇒ Позитивний природний приріст населення з великою часткою молодих людей; ⇒ Високий рівень кваліфікації робочої сили; ⇒ Зростання місцевого патріотизму та суспільної мотивації.	- технологічними процесами; ⇒ Високий рівень зносу основних фондів промислових підприємств; ⇒ Низький рівень гнучкості ринку праці, «тіньове» безробіття; ⇒ Низький рівень матеріально-технічного забезпечення соціальних інституцій (закладів освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту); ⇒ Значна потреба в поліпшенні умов і рівня життя громадян; ⇒ Відсутність єдиних стандартів надання державних послуг; ⇒ Недостатня соціальна активність населення
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
⇒ Створення сучасного регіонального центру, закріплення нового статусу міста внаслідок адміністративно-територіальної реформи; ⇒ Подальше впровадження в Україні засад «Європейської хартії місцевого самоврядування»; ⇒ Участь у державних пілотних проектах з впровадження інноваційних підходів на місцевому рівні; ⇒ Розширення міжнародної співпраці та промоції міста на міжнародному рівні; ⇒ Розширення доступу до фондів технічної підтримки та міжнародних грантів для розвитку; ⇒ Подальше спрощення правового регулювання господарської діяльності; ⇒ Пожвавлення економічної діяльності, зростання обсягів вітчизняних та іноземних капіталовкладень; ⇒ Створення нових промислових зон на основі нових та існуючих підприємств, а також розвиток інфраструктури, спрямованої на підтримку бізнесу;	⇒ Повільний темп структурних реформ усіх сфер суспільного життя; ⇒ Загальне погіршення соціально-економічної ситуації, протестні акції та кризові явища; ⇒ Недостатньо активне лобювання інтересів Вінниці на державному рівні; ⇒ Недоліки нормативно-правової бази для формування доходів місцевих бюджетів; ⇒ Залежність комунальних підприємств і установ міста від бюджетного фінансування; ⇒ Зростання тарифів на комунальні послуги; ⇒ Структурні диспропорції на ринку праці, пов'язані з невідповідністю попиту пропозиції робочої сили за професійно-кваліфікаційними критеріями; ⇒ Відтік молодих спеціалістів через недостатню якість робочих місць; ⇒ Погіршення здоров'я людей через низький рівень життя, низьку якість

⇒ Легалізація «тіньової» зайнятості; ⇒ Створення нових якісних робочих місць; ⇒ Створення єдиного повноцінного публічного простору; ⇒ Формування єдиного інформаційного простору міста; ⇒ Впровадження на локальному рівні високих стандартів соціального захисту населення; ⇒ Розвиток туризму, зон відпочинку та створення нових можливостей для культурного дозвілля та активного відпочинку; ⇒ Розширення територіальних меж міста	охорони здоров'я та недотримання принципів здорового способу життя

4. МІСІЯ

Вінниця розвиватиметься як:

- **комфортне місто**, яке прагне забезпечити комфортні умови для мешканців, а також для гостей, які відвідують місто або перебувають у Вінниці у справах, завдяки високим стандартам якості і доступності адміністративних та комунальних послуг, важливих для мешканців та бізнесу, постійному підвищенню стандартів життя та праці;
- **інноваційне місто**, яке забезпечує розвиток динамічного середовища через підтримку творчих підходів та інноваційних ідей у всіх сферах свого життя, яке добре відоме своїми новими рішеннями та найкращими практиками у розвитку місцевого самоврядування, економіки, інфраструктури та соціального капіталу;
- **європейське місто**, мешканцям якого притаманний сучасний європейський урбаністичний менталітет. Місто буде розвивати і підтримувати ініціативу та відповідальність городян, їх прагнення брати активну участь у повсякденному житті міста та вільно використовувати його можливості для самореалізації;
- **регіональний центр**, який зміцнює свої позиції лідера серед міст Центральної України як адміністративний, діловий, логістичний, культурний та освітній центр, відкритий для широкої співпраці.

5. БАЧЕННЯ

У 2020 РОЦІ ВІННИЦЯ прагне стати МІСТОМ ДОБРОЗИЧЛИВИХ ТА УСМІХНЕНИХ ЛЮДЕЙ (SMILE CITY)

Посмішка на обличчях мешканців міста – це вираження їх внутрішнього благополуччя і готовності до спілкування з іншими людьми.

Жити у МІСТІ ДОБРОЗИЧЛИВИХ ТА УСМІХНЕНИХ ЛЮДЕЙ означає для вінничан:

- брати участь у становленні **сильної та активної територіальної громади**, розвиток якої підтримується високопрофесійним місцевим самоврядуванням, яке активно залучає передовий досвід і сприяє поширенню у спільноті цінностей взаємної поваги (**Strong community' City**);
- відчувати себе мешканцями **сучасного міста** з якісною інфраструктурою, де впроваджуються передові екологічні стандарти, у місті з зеленими зонами, парками і мережею публічних міських просторів (**Modern City**);
- жити в **цікавому місті**, зручному та комфортному місті, яке гармонійно поєднує в собі минуле і сьогодення, місті, яке шанує традиції, втілює інновації та творчо формує своє майбутнє (**Interesting City**);
- користуватися благами **міста, зручного для життя**, міста з якісними соціальними послугами та системою охорони здоров'я, безпечного міста, міста зі сприятливим середовищем для розвитку дітей та молоді, міста з сучасним освітнім та культурним простором, міста, яке забезпечує всебічний і гармонійний розвиток кожного громадянина, заохочуючи його до духовності та кращих досягнень (**Liveable City**);
- сповнюватись власної енергії, живучи і працюючи у **енергійному місті**, яке завдяки реалізації проектів економічного розвитку з високою доданою вартістю, розвитку партнерства та впровадженню інновацій забезпечує своє економічне процвітання та створює якісні робочі місця для своїх мешканців, і зі свого боку активно долучатися до створення у місті сприятливого клімату для зовнішніх інвесторів і місцевого бізнесу (**Energetic City**).

Ми віримо, що вінничани з посмішкою зустрічатимуть кожен день свого життя, привітливо посміхатимуться один одному і нашим гостям, з гордістю відчуваючи себе мешканцями міста з сильною громадою, міста сучасного, цікавого, зручного для життя і сповненого енергією (**Strong, Modern, Interesting, Liveable, Energetic – SMILE City**)

6. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ МІСТА

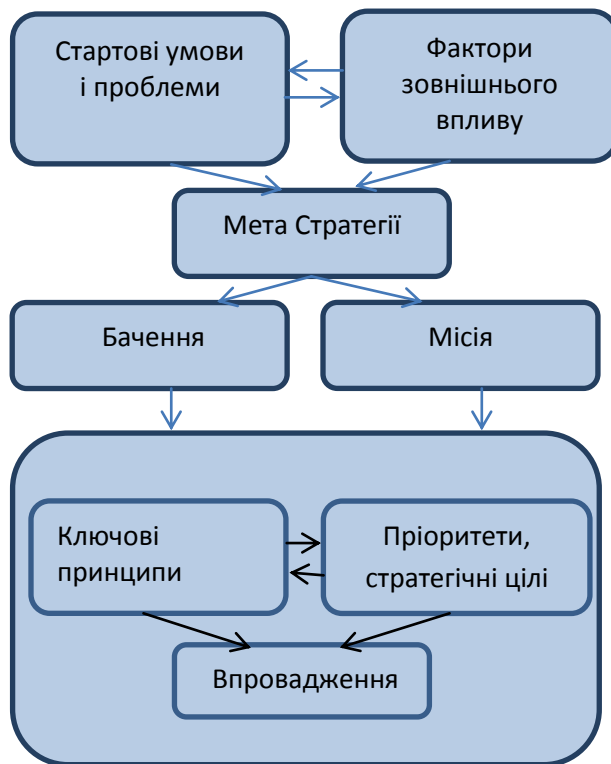
Для досягнення цілей розвитку міста, визначених його місією та баченням, необхідно визначити ключові принципи, якими воно керуватиметься у своєму поступі. Вінниця в процесі реалізації своїх стратегічних цілей спиратиметься на такі цінності як:

- розвиток соціального капіталу;
- сталість;
- конкурентоспроможність.

Соціальний капітал як ключовий компонент соціального розвитку – це те, що об’єднує людей і створює додаткові переваги для тих, хто належить до різноманітних соціальних спільнот. Завдяки широкому колу соціальних інтеракцій, соціальній і культурній узгодженості, спільним цінностям, які регулюють взаємодію між людьми і соціальними інституціями, можливості, доступні для спільноти і кожного її члена, значно зростають. Розвиток міст все більше зміщує свій фокус зі створення лише простого фізичного (наприклад, інфраструктура) чи людського (наприклад, освіта) капіталу на створення капіталу соціального, на визнання цінності соціальних спільнот. Збільшення соціального капіталу міста означає інвестування в розширення для кожного пересічного мешканця можливостей спілкування, взаємодії, участі у спільних діях як в межах територіальної громади, так і з представниками інших спільнот. Збільшення соціального капіталу – шлях, який веде до покращення якості і стандартів життя як усієї громади, так і кожного її члена.

Сталість як основний принцип розвитку відображає серйозність намірів та відповідальність місцевої спільноти щодо поєднання екологічних, соціальних, економічних та фінансових перспектив у її діяльності. За визначенням Комісії ООН зі сталого розвитку, його мета — задовольняти потреби сучасного суспільства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Місто повинно оберігати сталий розвиток природних ресурсів та сприяти розширенню взаємодії мешканців з природним середовищем, яке їх оточує. Місто повинно уважно ставитися до свого просторового розвитку, намагаючись збалансувати забезпечення соціальною та інженерною інфраструктурою, підвищуючи ефективність та оптимізуючи використання ресурсів, особливо енергетичних та водних, а також забезпечуючи більш ефективну діяльність транспортної системи. Приймаючи рішення сьогодні, міська влада, суб’єкти господарської діяльності, інші організації і структури, які діють на території міста, кожен член територіальної громади повинні зважувати наслідки цих рішень у довгостроковій перспективі.

Конкурентоспроможність як фундаментальний виклик сьогодення, має бути посилена за рахунок розвитку, що базується на знаннях та професіоналізмі, шляхом впровадження інноваційних підходів, ефективного використання наявних ресурсів та власності територіальної громади. Вінниця має посилити свою конкурентоспроможність на міжрегіональному рівні завдяки ефективному використанню своїх конкурентних переваг, таких як геостратегічне положення, міжнародні зв’язки, створення сприятливого клімату для інвестицій та постійне вдосконалення системи управління містом у цілому.

Малюнок: взаємозв'язок між ключовими елементами стратегії.

7. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ

7.1 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 1 ФОРМУВАННЯ СИЛЬНОЇ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Суб'єктом усіх перетворень міста є територіальна громада. Тільки сильна місцева громада, здійснюючи міське самоврядування як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування, може втілити в життя бачення майбутнього Вінниці.

У Європейській хартії місцевого самоврядування, яка прийнята у 1985 р., визначені фундаментальні принципи місцевого самоврядування. Згідно з Хартією, органи місцевого самоврядування є «однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму», а охорона і посилення місцевого самоврядування – важливим внеском у розбудову суспільства на принципах демократії, участі та децентралізації влади. Цей документ передбачає право громадян на участь в управлінні державними справами і те, що це право найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні. Вона також визначає інші принципи, зокрема, законодавчу гарантію права громадян на участь і фінансову автономію місцевого самоврядування.

Для України і всіх українських місцевих громад перспектива членства у Раді Європи висуває нові завдання: привести власне законодавство про місцеве самоврядування і локальні акти

місцевого самоврядування у відповідність до європейських норм (здійснивши реформу місцевого самоврядування і адміністративно-територіальну реформу), підвищити потенціал місцевих органів влади і покращити якість надання адміністративних та соціальних послуг.

Як місцева громада, що будує сильну спільноту, Вінниця повинна надавати пріоритетного значення цим процесам. Розвиток міської громади передбачає формування ефективних органів місцевого самоврядування, забезпечення участі у розбудові міста всіх зацікавлених сторін та спільне бачення владою і громадою його майбутнього.

Наша мета полягає у формуванні сильної та активної громади, яка прагне задовольнити потреби всіх городян і гарантує сталий економічний та соціальний розвиток міста.

7.1.1. Ціль 1: Вінниця як місто з розвинутим громадянським суспільством

Забезпечити більш якісне виконання своїх повноважень та функцій в інтересах місцевих громад та із широким залученням мешканців міста – головна вимога до будь-якого органу місцевого самоврядування. І питання не тільки в підвищенні рівня відповідальності місцевої влади. Перш за все органи місцевого самоврядування повинні досягти значно більшої прозорості при здійсненні своїх повноважень, пов'язаних із задоволенням потреб мешканців міста. З іншого боку, мова йде про те, щоб забезпечити право мешканців міста брати участь у громадському житті і добиватись більшої ефективності виконання владою своїх обов'язків.

Виходячи з цього, Вінниця повинна сприяти встановленню максимально прозорих та довірливих стосунків "влада – громада" та залученню до активної участі членів територіальної громади у місцевому розвитку.

У цьому процесі ключову роль відіграють інституції громадянського суспільства², зокрема громадські організації, сприяючи узгодженню громадських і політичних процесів, вибудові структурованого цивілізованого діалогу між міською владою і громадою. Для Вінниці також є дуже важливим розвивати більш глибоку співпрацю міської влади з тими інституціями громадянського суспільства, які підтверджують власною діяльністю свій потенціал та досвід успішної роботи. Їх співучасть здатна підвищити ефективність вирішення значної кількості місцевих проблем та завдань.

Заходи:

- ✓ **Розширення участі інституцій громадянського суспільства.** Впровадження різних форм взаємодії та структурованого суспільного діалогу міської влади з інституціями громадянського суспільства (ІГС) для розвитку політичного і соціального діалогу. Міська влада має створити і закріпити локальними актами процедури консультацій з ІГС у життєво важливих для територіальної громади питаннях. Міська влада також повинна щорічно організовувати зустріч (круглий стіл) з представниками ІГС для того,

---

² ІГС, як і громадські організації, – непрофесійні та професійні об'єднання, профспілки, кооперативи, групи захисту прав споживачів, прав людини, жіночі асоціації, молодіжні клуби, незалежні радіо, телебачення, друковані та електронні медіа, мікротериторіальні об'єднання чи спільноти, релігійні групи, науково-дослідницькі інститути, наприклад, «мозкові центри», національні спільноти тощо.

щоб переглянути ефективність консультацій з громадськістю і обговорити шляхи поліпшення цього процесу.

- ✓ **Стимулювання розвитку ІГС.** Інституції громадського суспільства мають реалізовувати своє призначення, будучи прозорими і ефективними. Міська влада зі свого боку має допомогти впровадженню стандартів справді якісного виконання ІГС їхніх функцій і спільно з ними визначити настанови для їх розвитку. Це має стимулювати ІГС на досягнення високих стандартів якості як у сферах реалізації ними своїх власних завдань, так і у тих питаннях, де вони долучаються до вирішення загальноміських проблем.
- ✓ **Розвиток міської ідентичності.** Необхідно розвивати і закріпляти нормативно механізми широкого залучення членів територіальної громади для здійснення функцій місцевого самоврядування, в тому числі через різні форми демократії участі. Активна участь мешканців міста в реалізації різноманітних проектів та ініціатив сприятиме розвитку міської ідентичності, усвідомленню мешканцями міста себе активними членами громади, яка прагне досягнути спільного процвітання, застосовуючи кращі практики місцевого самоврядування.

Показники:

- кількість ІГС, включених у різні проекти, які реалізуються спільно з міською владою;
- кількість успішних проектів, реалізованих у місті за ініціативи громадських організацій та мешканців;
- розроблені процедури та механізми розширення для участі ІГС і мешканців міста у реалізації функцій місцевого самоврядування;
- проведена щорічна зустріч з ІГС.

7.1.2. Ціль 2: Лідерство Вінниці у підвищенні ефективності та дієвості місцевого самоврядування

Вінниця повинна виявляти зацікавленість і відігравати проактивну роль у майбутньому вдосконаленні місцевої демократії в Україні.

Наша ціль полягає у формуванні системи муніципального управління, здатної ефективно і відповідально виконувати свої повноваження у різних сферах міського життя – як ті, якими вона наділена сьогодні, так і ті, якими вона буде наділена в майбутньому.

Водночас вінницька громада і органи місцевого самоврядування мають намір докласти зусилля для прискорення реформи місцевого самоврядування в Україні відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування, щоб сприяти тим самим інтеграції цінностей європейської спільноти.

У зв'язку з цим Вінниця формуватиме систему органів місцевого самоврядування, готову до ефективного виконання:

- власних повноважень по відношенню до громади, приводячи виконання функцій та надання послуг у чітку відповідність до показників високої якості та результативності;
- делегованих повноважень, посилюючи свою спроможність брати на себе разом з державними інституціями або за їх дорученням більш широке коло функцій та забезпечуючи провідну роль органів місцевого самоврядування у координації їх реалізації на місцевому рівні (зокрема, у таких сферах, як освіта і охорона здоров'я).

Заходи:

- ✓ **Розширення кола повноважень.** У Вінниці розроблятимуться і впроваджуватимуться моделі ефективного здійснення органами місцевого самоврядування більш широкого кола повноважень у сферах надання адміністративних та соціальних послуг, охорони здоров'я, освіти, містобудування, організації транспорту та дорожнього руху, енергоефективності та захисту навколишнього середовища, водних ресурсів та інших.
- ✓ **Впровадження нових механізмів фінансування.** Місто відчуває значну потребу в додатковому фінансуванні регенерації (відродження) міського середовища, оновлення житлового фонду, громадського транспорту, впровадження енергозберігаючих технологій і модернізації систем тепло-, електро- та водопостачання, каналізації, забезпечення захисту навколишнього середовища та водних ресурсів, розвитку матеріальної бази охорони здоров'я, освіти, культури та спорту. Мають бути знайдені та впроваджені творчі рішення для забезпечення зростання обсягів інвестицій у різні сфери міського розвитку.
- ✓ **Впровадження інформаційних технологій і розвиток інтегрованої системи муніципального управління.** Передбачається подальше впровадження та вдосконалення технології електронного врядування у різних сферах життєдіяльності міста для підвищення якості та прискорення підготовки рішень. Мають і далі реалізовуватись цільові програми на основі інформаційних технологій (ГІС, мультисервісна мережа, автоматизована система керування дорожнім рухом (АСКДР), системи «Безпечне місто», «Прозоре місто», «Електронна картка вінничанина», «Електронна медична картка» тощо).
- ✓ **Управління якістю.** Система управління якістю безпосередньо впливає на ефективність і дієвість місцевої влади і може забезпечити високу ефективність використання грошей громади. Міська влада має продовжувати впроваджувати стандарти міжнародних систем якості, схвалені ЄС, та проходити відповідну сертифікацію.
- ✓ **Контроль ефективності діяльності органів місцевого самоврядування.** Виклик полягає в тому, щоб розробити і впровадити об'єктивну та прикладну систему визначення ефективності роботи міської влади. Має бути визначена методика вимірювання дієвості міської ради та її виконавчих органів при розробці та реалізації місцевої політики, постійно підвищуватись рівень компетенції посадовців місцевого самоврядування та впроваджуватись постійний контроль ефективності виконання ними своїх обов'язків на основі об'єктивних індикаторів.

Показники:

- розроблені перспективні пропозиції, пов'язані з розширенням кола повноважень місцевого самоврядування в різних сферах;
- реалізовані інноваційні проекти з використанням сучасних інформаційних технологій;
- обсяг додаткового фінансування з позабюджетних джерел, а також додаткові фінансові ресурси з бюджетів вищих рівнів;
- впровадження систем управління якістю та отримання відповідних сертифікатів;
- розроблена та впроваджена система показників ефективності функціонування органів місцевого самоврядування.

7.1.3. Ціль 3: Розвиток адміністративних та соціальних послуг, орієнтованих на громадян

Громада стає більш вимогливою щодо підвищення якості надання різних адміністративних та соціальних послуг органами місцевого самоврядування. Від модернізації управління у цій сфері у великій мірі залежить якість життя громадян у межах місцевої громади в цілому. Тому необхідно продовжити вдосконалення системи надання адміністративних та соціальних послуг, приділяючи головну увагу потребам людей і громади. Це серед іншого вимагає подальшої зміни установок посадовців.

Вінниця і надалі шукатиме нові підходи до того, як наблизити надання адміністративних та соціальних послуг до вимог мешканців та посилити здатність громади контролювати їх якість. Вінниця має постійно вдосконалювати політику надання громадських послуг, модернізувати технологічні системи і покращувати практику управління задля ефективнішого надання громадських послуг.

Заходи:

- ✓ **Поліпшення розуміння потреб клієнтів.** Знання того, чого хочуть та потребують городяни як клієнти, є фундаментальним принципом для досягнення прогресу у сфері вдосконалення системи надання адміністративних та соціальних послуг. Міська влада повинна прагнути до більш глибокого розуміння очікувань та вимог жителів міста, щоб на основі цього формувати довгострокове бачення потреб громади. Одним з ефективних механізмів досягнення цього має бути подальший розвиток каналів зворотного зв'язку.
- ✓ **Спрощення процедури отримання і надання послуг у різних сферах.** Спираючись на вивчення очікувань і потреб мешканців міста з одного боку та на вивчення передового досвіду і сучасних технологій з іншого, міська влада у межах своєї компетенції має впроваджувати нові підходи до надання послуг там, де це тільки можливо та прийнятно. Принципові підходи, запроваджені у міському центрі надання адміністративних послуг «Прозорий офіс», повинні поширюватись на інші сфери.
- ✓ **Обмін кращими практиками.** Місто має намір відігравати ключову роль у поширенні знань і нових практик у сфері надання адміністративних та соціальних послуг на рівні міст та регіонів, стимулюючи

їх тим самим до пошуку нових власних рішень та сприяючи розбудові системи взаємної підтримки між органами місцевого самоврядування.

Показники:

- рівень задоволеності громадян якістю надання адміністративних та соціальних послуг;
- кількість закладів та установ, в яких впроваджено нові підходи до надання послуг;
- кількість заходів з обміну досвідом у сфері надання адміністративних послуг за участю міста.

7.1.4. Ціль 4: Розширення зв'язків та співпраці на міжрегіональному та міжнародному рівнях.

Переваги міжрегіонального і міжнародного співробітництва отримали широке визнання в усьому світі. Об'єднання зусиль допомагає передавати досвід, ділитися історіями успіху і поширювати кращі практики між органами місцевого самоврядування.

Місто має зосередитися на співпраці з різними зацікавленими сторонами на регіональному, національному і міжнародному рівнях і прагнути долучатись до різноманітних існуючих мереж для співпраці чи ініціювати їх створення. Такі мережі допомагають випробовувати інноваційні ідеї. Вони також сприяють впровадженню нових політик та розробці нових програм на основі кращих практик інших органів місцевого самоврядування, тим самим підвищуючи інноваційний потенціал місцевих влад у сферах їх компетенції. Окрім того, об'єднання зусиль громад і узагальнення їх кращого досвіду може сприяти формуванню нових політик в сфері місцевого самоврядування на національному рівні.

Заходи:

- ✓ **Регіональний рівень співпраці.** Місто має зміцнити зв'язки з територіальними громадами Вінницького району, беручи до уваги, що життя мешканців міста та району тісно пов'язане. Головна увага повинна бути приділена узгодженню зусиль щодо стратегічного розвитку обох територій. Це призведе до подолання відособленості та інтеграції їх життєдіяльності. Головні зусилля будуть спрямовані на координацію функціонування інфраструктур, а також на розвиток взаємодії у інших сферах. Місто, як обласний центр Вінницької області, також постійно працюватиме над формуванням доброзичливих конструктивних відносин з обласними органами влади та над реалізацією спільних зусиль з розповсюдження кращих практик на території регіону.
- ✓ **Співробітництво на національному рівні.** Місто повинно постійно розширювати співробітництво з іншими органами місцевого самоврядування та регіональними органами влади в Україні, зосереджуючись на спільних для учасників такої співпраці актуальних проблемах та перспективних темах. Метою такої співпраці буде не тільки обмін напрацюваннями, але й спільне просування нових підходів на національному рівні.
- ✓ **Міжнародне співробітництво.** Місто має бути відкритим до співробітництва і взаємодії у сферах спільних інтересів для всіх місцевих громад на міжнародному рівні.

Слід розвивати співпрацю з містами-побратимами через реалізацію спільних проектів у різних сферах і секторах. Особлива увага також має приділятися пошуку нових міст-партнерів через взаємодію з іноземними посольствами в Україні, а також дипломатичними представництвами України в інших країнах. Встановлення міжмуніципальних зв'язків має бути підсилене членством Вінниці у мережах європейських міст.

- ✓ **Міжнародні організації.** Місто повинно прагнути до партнерства з міжнародними організаціями. Пріоритетом має бути реалізація спільних проектів, залучення нового досвіду та додаткового фінансування від міжнародних організацій.
- ✓ **Процес євроінтеграції.** Через співпрацю та діалог на муніципальному рівні, особливо щодо місцевого економічного розвитку та надання адміністративних послуг, Вінниця сприятиме популяризації ідеї євроінтеграції та прискоренню євроінтеграційних процесів.

Показники:

- кількість спільних проектів з містами-партнерами в Україні;
- кількість спільних проектів з містами-партнерами на міжнародному рівні;
- кількість проектів з містами-партнерами в Україні, реалізованих спільно з міжнародними організаціями;
- кількість міжнародних мереж, до яких долучається місто в якості активного члена;
- обсяг коштів, залучених через міжнародні проекти і програми;
- кількість заходів, спрямованих на промоцію євроінтеграційних процесів

7.2 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 2 ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК, СПРЯМОВАНИЙ НА ВИСОКИЙ ТА ЯКІСНИЙ РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ

Вінниця стоїть перед викликом створення нової економічної платформи для свого подальшого розвитку, що вимагає активізації економічної діяльності суб'єктів господарювання. Головним завданням при цьому є подолання проблеми недостатньої кількості сучасних робочих місць із високим рівнем оплати праці.

Міський ринок праці характеризується низькою гнучкістю та значними структурними диспропорціями, пов'язаними з невідповідністю попиту та пропозиції на ринку праці. Значним залишається приховане безробіття. Крім того, спостерігається відтік з міста молодих спеціалістів через нестачу якісних робочих місць. Зважаючи на це, підвищення кваліфікації кадрів та створення нових якісних робочих місць перебуватиме у фокусі уваги влади і громади.

Водночас у Вінниці, як і у інших українських містах, існує необхідність оновлення технологічної бази та прискорення темпів заміни застарілих технологій та обладнання.

Основні засоби багатьох існуючих підприємств є зношеними та морально застарілими. Такі підприємства повинні почати з процесу модернізації та оновлення своїх потужностей. Ключовий момент у цьому процесі – інвестування. Тому місто має розширити залучення приватних, іноземних та вітчизняних інвесторів, які будуть готові інвестувати в наявні компанії, принесуть власні ноу-хау та нові технології, а також тих, які заснують нові компанії з якісними робочими місцями.

7.2.1. Ціль 1: Сприятливий бізнес-клімат для розвитку сталого бізнесу

Сталий економічний розвиток передбачає застосування принципів сталого розвитку до бізнес-операцій (поєднання стійкого економічного зростання із соціальною та екологічною сталістю). Таке бачення економічного розвитку інтегрує його в контекст нашого прагнення забезпечити формування соціально відповідального бізнесу та розвитку соціального капіталу у Вінниці.

Підприємницька діяльність є важливим джерелом благополуччя і гарантом розвитку міста, тому місто ставить перед собою за мету створення сприятливого бізнес-клімату для збереження та розширення існуючого та залучення нового сталого бізнесу. Місто має проводити політику, спрямовану на стимулювання економічного партнерства та розвиток бізнесу.

Заходи:

- ✓ **Підтримка бізнесу.** Місто має створити стимули для існуючих підприємств і «стартапів», забезпечуючи прозорість та спрощення процедур реєстрації бізнесу та отримання дозволів, у тому числі розширюючи надання послуг бізнесу через електронні комунікації. Місто також буде в межах своєї компетенції забезпечувати зниження місцевих тарифів та інших зборів на початковій стадії розвитку бізнесу та лобювати створення сприятливого податкового режиму для розвитку бізнесу на державному рівні. Окрім того, міська влада докладатиме зусиль для забезпечення прозорості та законності діяльності контролюючих органів на території Вінниці.
- ✓ **Розвиток комунікації бізнесу та влади.** Місто запроваджуватиме нові формати спілкування з підприємцями з актуальних проблем розвитку бізнесу. Важливу роль у цьому відіграватимуть консультативно-дорадчі органи при міському голові – Рада підприємців та Рада вінницьких товаровиробників.
- ✓ **Розвиток економічного партнерства і співробітництва.** Місто покращуватиме міжрегіональне економічне співробітництво та розвиватиме економічні відносини з містами-партнерами за кордоном.
- ✓ **Промоція місцевого товаровиробника.** Місто працюватиме над розробкою та впровадженням механізмів стимулювання попиту на продукцію кращих вінницьких товаровиробників на місцевому ринку, а також над промоцією вінницьких підприємств та їх товарів високої якості на міжрегіональних та міжнародних ярмарках та виставках.

Показники:

- кількість створених нових робочих місць;

- кількість розпочатих у місті «стартапів»;
- кількість подій, пов'язаних з організацією діалогу бізнеса і влади;
- кількість промоційних заходів, в яких місто бере участь спільно з місцевим бізнесом.

7.2.2. Ціль 2: Розвиток інфраструктури для малого і середнього бізнесу

Інфраструктура підтримки підприємництва є для місцевої громади ключовим інструментом сприяння розвитку малого та середнього бізнесу. Така підтримка передбачає створення різноманітних інститутів підтримки бізнесу, які допомагали би бізнесу вирішувати проблеми власного розвитку. Через розвиток інфраструктури для малого та середнього бізнесу місто має досягти цілей, пов'язаних зі збільшенням кількості підприємств, зростанням їх прибутків, обсягів експорту і в кінцевому рахунку збільшенням кількості робочих місць.

Значний потенціал міста для створення якісної інфраструктури підтримки бізнесу спиратиметься на промислові традиції Вінниці та співпрацю з університетами, професійними навчальними закладами та науковими інституціями.

Заходи:

- ✓ **Розвиток економічних кластерів.** Сприяння формуванню на території міста та регіону груп взаємопов'язаних підприємств та інституцій, які працюють у суміжних сферах, взаємодоповнюють один одного і тим самим підсилюють конкурентні переваги окремих компаній і міста в цілому. Місто буде сприяти промоції таких кластерів.
- ✓ **Технологічний парк.** Створення у місті технологічного парку з бізнес-інкубатором сприятиме появі нових підприємств, їх зростанню та розвитку, підвищить конкурентоспроможність підприємств, стимулюватиме виробництво нових інноваційних продуктів та забезпечить їх просування на вітчизняний та світовий ринок.
- ✓ **Розвиток промислових зон.** Розробка та реалізація плану дій для подальшого розвитку існуючих та створення нових промислових зон згідно з міськими просторовими планами.
- ✓ **Центр підтримки бізнесу.** Створення Центру підтримки бізнесу має на меті сприяння розвитку приватного бізнесу відповідно до кращих міжнародних практик через надання консультативних послуг та тренінгів для підприємств.

Показники:

- кількість нових робочих місць у сфері малого та середнього бізнесу;
- кількість створених кластерів;
- створений бізнес-інкубатор;
- створений технологічний парк;
- відсоток площі промислових зон, яка використовується бізнесом;
- діючий Центр підтримки бізнесу.

7.2.3. Ціль 3: Кваліфіковані та освічені кадри

В інноваційній економіці, так званій економіці знань, кваліфікація кадрів є найбільшим конкурентним ресурсом та перевагою. З метою створення високопродуктивної економіки міста необхідно сформувати ефективний, затребуваний на ринку праці та добре оплачуваний кадровий ресурс. Завдання підготовки достатньої кількості кваліфікованих, якісних кадрів може бути вирішеним тільки завдяки скоординованим зусиллям міської влади, навчальних закладів і бізнесу. Така співпраця сприятиме також розширенню можливостей працевлаштування та побудови кар'єри на території Вінниці.

Скориставшись ширшими можливостями знайти своє місце на ринку праці, мешканці міста зможуть отримати також кращий доступ до сучасної освіти та якісних медичних послуг, культурної інфраструктури та інфраструктури дозвілля, покращення житлових умов і тим самим відчутти на собі результати успішного економічного розвитку міста. Тому рівний та справедливий доступ до ринку праці має вирішальне значення для забезпечення економічно, соціально та екологічно сталого зростання.

Заходи:

- ✓ **Розширення зв'язків між освітою та економікою.** Міська влада повинна розвивати зв'язки із закладами, які надають середню професійну та вищу освіту з одного боку та міськими підприємствами та бізнесом з іншого, щоб розвивати та просувати освітні програми, які відповідатимуть потребам економіки міста.
- ✓ **Забезпечення зв'язку між безробітними та бізнесом.** Місто має організовувати ярмарки вакансій, презентації підприємств для ознайомлення незайнятих громадян з потенційними роботодавцями.
- ✓ **Тренінгові модулі.** Місто має сприяти реалізації спеціалізованих тренінгових програм з різних дисциплін з метою задоволення кадрових потреб місцевих роботодавців.
- ✓ **Збереження та залучення кваліфікованих кадрів.** Місто спільно з роботодавцями має розробляти спеціальні програми, щоб зберегти місцеві висококваліфіковані кадри та залучати висококваліфікованих фахівців з інших міст (регіонів). Слід заохочувати працевлаштування висококваліфікованих кадрів на міських підприємствах, щоб скоротити їх відтік за межі міста.

Показники:

- зменшення кількості зареєстрованих безробітних;
- кількість організованих ярмарків робочих місць;
- кількість створених тренінгових модулів;
- кількість учасників, які пройшли навчання у тренінгових модулях;
- розроблені програми, спрямовані на збереження та залучення кваліфікованих кадрів.

7.2.4. Ціль 4: Залучення приватних інвестицій

Вигоди від приватного інвестування численні та широко визнані. Приватне інвестування підвищує загальну конкурентоспроможність міської економіки і не тільки. Воно сприяє

розвитку фізичної інфраструктури, матеріальної бази міста. Приватне інвестування також серйозно впливає на позитивний торговий баланс в економіці, воно пов'язане зі створенням робочих місць, впровадженням нових технологій та знань.

Приватне інвестування сприяє економічному зростанню та сталому розвитку, а отже – процвітанню міста та його жителів.

Заходи:

- ✓ **Інвестиційна політика.** Прозорість, рівні умови та захист власності – це принципи інвестиційної політики, які спрямовані на створення привабливого для всіх потенційних інвесторів середовища. На основі цих принципів місто має розробити політику залучення приватних інвесторів і документально закріпити детальний план заходів для залучення інвестицій.
- ✓ **Промоційні заходи.** Для залучення приватних інвестицій необхідно активізувати промоцію інвестиційних можливостей та переваг міста, формувати репутацію Вінниці як надійного бізнес-партнера у бізнес-спільноті. Мають бути розроблені промо-матеріали та визначені шляхи просування міста та інвестиційних проектів. Зусилля повинні бути сфокусовані у першу чергу на залученні сталих приватних інвестицій у технологічний парк, міські промислові зони та у муніципальні компанії (комунальні підприємства) на засадах публічно-приватного партнерства (PPP).
- ✓ **Сприяння інвестиційному процесу.** Політика просторового планування розвитку міста та управління комунальними ресурсами має бути спрямована на активний пошук нових можливостей для залучення інвестицій. Кожен приватний інвестор, який вирішив скористатися цими можливостями та інвестувати у економіку Вінниці, має отримати постійну підтримку міської влади протягом усього інвестиційного процесу та подальший супровід інвестиційної діяльності.

Показники:

- підготовлений документ щодо засад інвестиційної політики і проведені заходи на його реалізацію;
- кількість промоційних акцій по залученню інвесторів, в яких місто брало участь;
- кількість об'єктів відповідно до просторової стратегії, які виділені під інвестування;
- обсяг капітальних інвестицій;
- обсяг залучених прямих іноземних інвестицій.

7.3 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 3 СТАЛИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК І ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Внаслідок недостатнього фінансування розвитку фізичної інфраструктури у попередні роки перед Вінницею, як і перед більшістю міст України, стоїть завдання модернізації основних

систем життєзабезпечення з метою забезпечення городян якісними послугами. Зокрема, потребують вирішення такі проблеми:

- зношеність і застарілість системи електропостачання;
- значні втрати при виробництві, транспортуванні, розподілі та споживанні теплової енергії;
- застаріле обладнання підприємства водопостачання та зношеність мереж водопровідно-каналізаційного господарства;
- недосконалість транспортної системи міста, обумовлена значною зношеністю об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури, недостатньою кількістю та понаднормативним використанням наявного рухомого складу міського громадського транспорту, а також неоптимальною організацією дорожньо-транспортної мережі;
- відсутність комплексної системи поводження з побутовими відходами;
- зношеність інших об'єктів інфраструктури.

SWOT-аналіз також показав, що серед ключових слабких місць станом на момент прийняття стратегії є:

- недостатній рівень розвитку громадського транспорту;
- недосконалість муніципальної інженерної інфраструктури;
- недостатньо ефективна система управління комунальними сервісними підприємствами.

В умовах браку фінансових ресурсів та зростаючих вимог до якості всіх видів комунальних послуг розбудова дієвої та ефективної інженерно-транспортної інфраструктури для забезпечення населення міста комунальними послугами високого рівня постає в якості однієї з провідних цілей для майбутнього розвитку міста.

7.3.1. Ціль 1: Вдосконалена транспортна система, яка забезпечує високий рівень мобільності

Мобільність стосується як життя суспільства, так і економіки. Формування ефективної транспортної системи – один з ключових компонентів підвищення стандартів якості життя, оскільки вона підвищує доступність будь-яких об'єктів на території міста і розширює можливості взаємодії та спілкування людей. Тим самим підвищення мобільності сприятиме зростанню економічного потенціалу міста та створенню нових робочих місць. Дуже важливо також, щоб Вінниця в аспекті мобільності підтримувала свою конкурентоспроможність як сучасного регіонального центру.

Саме забезпечення високої мобільності має бути ключовим моментом у вдосконаленні транспортної системи. Доступ до соціальних структур та усіх життєво необхідних процесів для усіх мешканців міста має важливе значення для забезпечення можливостей обміну новою інформацією. Мобільність усіх категорій мешканців є фактором зниження соціального розшарування і недопущення соціальної ізоляції. Тому мобільність є суттєвим компонентом розвитку соціальної взаємодії в громаді і збільшення соціального капіталу.

Досягнення цієї мети передбачає формування доступної для громади, сучасної транспортної системи, яка б забезпечувала високий рівень якості транспортних послуг та відповідала б екологічним вимогам.

Заходи:

- ✓ **Розробка транспортної стратегії.** На основі ретельного аналізу транспортної системи Вінниці має бути сформований документ, який міститиме конкретні інноваційні заходи, спрямовані на поліпшення роботи громадського транспорту, інших видів транспорту, розроблені у відповідності до принципів сталого розвитку та просторової стратегії розвитку міста.
- ✓ **Оновлення рухомого складу громадського транспорту та транспортної інфраструктури.** При здійсненні модернізації системи громадського транспорту пріоритетним має бути розвиток електротранспорту. В місті має бути впроваджений електронний квиток, інші системи електронного управління громадським транспортом.
- ✓ **Вдосконалення мережі доріг.** Це стосується подальшої реконструкції, будівництва і підтримки в належному стані міських доріг.
- ✓ **Організація дорожнього руху.** Необхідно розробити і запровадити концепцію оптимізації дорожнього руху. Вона має першочергово враховувати аспекти безпеки та надійності роботи транспортної системи. Слід модернізувати систему світлофорів, дорожніх розв'язок і впровадити автоматизовану систему керування дорожнім рухом (АСКДР), а також сучасну систему паркування в громадських місцях.
- ✓ **Велосипедний транспорт.** Реалізація міської ініціативи щодо використання велосипеда як альтернативного, екологічно безпечного виду міського транспорту. Розробка та впровадження концепції велосипедного руху сприятиме підвищенню доступності центру міста, з'єднанню центральної частини з районами та підвищенню мобільності в мікрорайонах. Будуть облаштовані нові велосипедні доріжки і велосипедна інфраструктура відповідно до сучасних стандартів.
- ✓ **Умови для пішоходів.** У Вінниці має бути створена безперервна мережа пішохідних зон, здійснюватиметься покращення їх якості, забезпечуватимуться можливості для безпечного та безперешкодного пересування пішоходів на всій території міста.

Показники:

- документ «Транспортна політика (стратегія)» транспортної системи, затверджений міською радою;
- кількість нових засобів громадського транспорту, придбаних або відновлених;
- протяжність (км) маршрутів громадського транспорту, зокрема електротранспорту;
- протяжність (км) реконструйованих інженерних мереж для громадського транспорту;
- впроваджений електронний квиток;
- протяжність (км) реконструйованої дорожньої мережі;
- впроваджена система керування дорожнім рухом;
- протяжність (км) збудованих велосипедних доріжок;
- кількість і площа (м²) реконструйованих і збудованих пішохідних зон.

7.3.2. Ціль 2: Енергоефективність та захист навколишнього середовища

Зростання цін на енергоносії – загальна тенденція на світовому ринку. Вона впливає і на рівень цін на енергоносії на внутрішньому ринку. Тому місцеві громади з метою зниження негативного фінансового ефекту від зростання цін на енергоносії змушені ініціювати заходи щодо раціонального використання енергії на власному рівні. З іншого боку раціональне використання енергії є ефективним способом підвищення надійності енергопостачання та зниження викидів парникових газів та інших забруднювачів навколишнього середовища.

Зменшення споживання енергії є найкращою раціональною реакцією на тенденції зростання цін на енергоносії в довготривалій перспективі. У липні 2011 року Вінниця приєдналася до Угоди мерів – найширшої в Європі ініціативи місцевих громад, спрямованої на вирішення ключових енергетичних проблем, викладених у стратегічних цілях ЄС щодо енергетичної політики в Європі. Суть цієї ініціативи полягає в підвищенні енергоефективності в рамках досягнення мети «20-20-20», а саме: економія 20% споживання енергії та скорочення викидів двоокису вуглецю на 20% до 2020 року.

Виклик полягає у тому, щоб зменшення споживання енергії та викидів шкідливих речовин здійснювалось без погіршення, а навпаки з покращенням забезпеченості усіма видами комунальних послуг та підвищенням якості життя городян. Вирішення цієї задачі передбачає впровадження сучасних енергозберігаючих технологій та інновацій, залучення інвестицій у модернізацію усіх систем забезпечення життєдіяльності міста на економічно вигідних умовах.

Створення і збереження чистого та здорового міського середовища – основне завдання, яке Вінниця буде розглядати в подальшому розвитку. Місто повинно дати гідну відповідь на екологічні виклики, які стосуються повсякденного життя його мешканців.

Заходи:

- ✓ **План дій зі сталого енергетичного розвитку (Sustainable Energy Action Plan - SEAP).** Планується завершення підготовки і впровадження Плану дій зі сталого енергетичного розвитку, який передбачає скорочення викидів двоокису вуглецю та економію споживання енергії відповідно до Енергетичної політики Європи. Проекти в рамках SEAP стосуватимуться таких секторів як житлові та нежитлові будівлі (модернізація і заміна компонентів внутрішньо будинкових систем енергопостачання і енергозбереження), централізоване тепlopостачання (модернізація наявної інфраструктури, використання відновлювальних джерел енергії), транспорт, утилізація сміття (використання сміття як джерела енергії) тощо.
- ✓ **Збирання, переробка та знищення відходів.** Покращення збору відходів, впровадження міської системи управління твердими побутовими відходами, яка забезпечить як ефективний збір, транспортування та утилізацію сміття, так і виробництво енергії з відходів. Передбачається продовження рекультиватії існуючого звалища та будівництво нового сучасного комплексу з переробки твердих побутових відходів.

- ✓ **Модернізація системи водопостачання.** Передбачається модернізація мережі, оновлення матеріально-технічної бази підприємства «Вінницяводоканал», інші заходи задля зменшення втрат води і підвищення її якості.
- ✓ **Стічні води та каналізація.** Розбудова мереж зливової каналізації, систем каналізування та водовідведення на усій території міста, а також модернізація обладнання для очищення стічних вод.
- ✓ **Електрична мережа.** Передбачається будівництво і реконструкція мереж електроживлення, введення в дію додаткової підстанції для забезпечення надійного і безперебійного електропостачання та енергетичної безпеки міста.
- ✓ **Газопостачання.** Підвищення рівня безпеки в системі газопостачання міста.
- ✓ **Телекомунікаційна інфраструктура.** Покращення і розширення телекомунікаційних мереж (оптоволоконні та телефонні лінії).

Показники:

- підготовлений та затверджений міською радою План дій зі сталого енергетичного розвитку (SEAP), звіти по виконанню Плану (один раз на два роки);
- зменшення викидів CO₂ щорічно і в кінцевому рахунку мінімум на 20% до 2020 року в порівнянні з базовим роком;
- економія споживання енергії щорічно і в кінцевому рахунку мінімум на 20% до 2020 року в порівнянні з базовим роком;
- запроваджена система поводження з твердими побутовими відходами;
- протяжність (км) збудованої і реконструйованої мережі водопостачання;
- протяжність (км) збудованих і реконструйованих каналізаційних мереж і мереж зливової каналізації;
- кількість встановленого нового обладнання для очищення стічних вод;
- якість води в річці Південний Буг;
- протяжність (км) збудованої і реконструйованої електромережі;
- впроваджені заходи по забезпеченню безпечного газопостачання;
- протяжність (км) змонтованої телекомунікаційної інфраструктури.

7.3.3. Ціль 3: Надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів

У Вінниці існує мережа комунальних сервісних підприємств, що перебувають у власності територіальної громади та підпорядковані виконавчим органам міської ради. Комунальні підприємства управляють активами значної цінності для забезпечення нормального повсякденного життя мешканців.

Однак, функціонування комунальних підприємств обтяжене багатьма проблемами, які безпосередньо впливають на якість наданих послуг: застаріла інфраструктура та обладнання, значні експлуатаційні витрати, економічна нестабільність через невідповідність рівня цін за надані послуги економічно обґрунтованим тарифам для покриття витрат, брак фінансових ресурсів для капіталовкладень.

Місто як власник цих компаній має право, більше того – воно повинно забезпечити дієву систему менеджменту на підприємствах, а також добиватись збільшення їх потужностей для задоволення потреб громадян. Ця ціль пов'язана з численними організаційними та управлінськими заходами, які разом з модернізацією інфраструктури, передбаченою попередньою ціллю, сприятимуть наданню комунальних послуг на рівні стандартів, встановлених у країнах ЄС.

Заходи:

- ✓ **Стандарти корпоративного управління.** Розроблені та впроваджені стандарти управління в усіх комунальних підприємствах, що перебувають у власності територіальної громади та підпорядковані виконавчим органам міської ради. Це матиме довгостроковий вплив на підвищення прозорості діяльності комунальних підприємств та сприятиме реалізації і захисту прав територіальної громади як основного її власника.
- ✓ **Реструктуризація та інвестиційні програми.** Місто разом з менеджментом комунальних підприємств готуватиме програми реструктуризації та інвестиційні програми для залучення приватних інвесторів у комунальні підприємства на засадах публічно-приватного партнерства і на основі інших моделей, передбачених чинним законодавством.
- ✓ **Операційне та фінансове управління.** Місто разом з менеджментом комунальних підприємств повинно здійснити аналіз фінансової діяльності комунальних підприємств та запропонувати заходи, які матимуть позитивний вплив на результат роботи (наприклад, підвищення рівня збору платежів, зниження втрат у мережі, запобігання незаконному споживанню, збільшення обліку виробництва, зменшення викидів речовин, що забруднюють навколишнє середовище).
- ✓ **Продуктивність і показники якості обслуговування.** Впровадження системи порівняльного аналізу (бенчмаркінгу) для покращення діяльності комунального сектора на регіональному та/або національному рівні. Передбачається також впровадження на комунальних підприємствах стандартів систем якості, схвалених ЄС, та відповідна сертифікація.

Показники:

- застосовані стандарти корпоративного управління;
- кількість розроблених програм з реструктуризації та інвестування у комунальні підприємства;
- обсяг інвестицій в основні фонди комунальних підприємств;
- визначені показники ефективності комунальних підприємств та показники якості обслуговування;
- позитивний фінансовий результат (прибуткова діяльність) комунальних підприємств.

7.4 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 4

ЯКІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ЖИТТЯ

Людський розвиток – це безперервний процес розширення можливостей вибору, які постійно змінюються. Одним з головних показників людського прогресу у світі вважається інтегрований «індекс людського розвитку», визначальними складовими якого серед інших є тривале і здорове життя, можливості для здобуття освіти та доступність умов, що забезпечують гідний життєвий рівень. Ці три можливості є провідними для людського розвитку і визначають якість життя людини.

Місто повинно нарощувати можливості для забезпечення благополуччя мешканців та їх сімей. Загалом відчуття благополуччя є суб'єктивним, але воно формується через соціальні взаємодії і різні засоби соціальної згуртованості та соціальної інтеграції, і саме це повинно бути в центрі уваги.

Виходячи з цього, Вінниця прагне підвищити рівень залучення городян у суспільне життя, розширяти можливості їх самореалізації як соціальних суб'єктів через формування різних колективних міських ідентичностей, таких, як «Місто, дружнє до дитини» чи «Місто культури». Таким чином Вінниця має намір покращити соціальний простір міста, підвищити соціальну згуртованість та інтеграцію в нього різних секторів - освіта, безпека дитини, культура, охорони здоров'я та ін.

Соціальні інститути відіграють важливу роль у цьому процесі. Вони пов'язані не тільки із забезпеченням відповідної інфраструктури та наданням соціальних послуг. Соціальні інститути мають будувати соціальні мережі, які відіграватимуть значну роль у соціальному житті міста. Тому Вінниця має прагнути до подальшого вдосконалення роботи з соціальними інститутами. А це у свою чергу сприятиме формуванню соціальної довіри і відчуття рівності можливостей для громадян та поваги до них як до індивідів.

7.4.1. Ціль 1: Місто, дружнє до дитини

Діти – привілейована категорія мешканців міста, і вони заслуговують особливої уваги з боку всіх членів територіальної громади. Спираючись на досвід міст Європи та світу та на основі програми ЮНІСЕФ «Міста, дружні до дітей», у 2009 році містом була розроблена і прийнята власна комплексна довгострокова програма «Вінниця – місто, дружнє до дітей». Ця програма являє собою основу для фундаментальної зміни в підходах до відносин між дітьми та містом. Головна мета цієї ініціативи – включення прав дітей в якості ключового компонента у цілі, політики, програми і організаційні заходи у системі місцевого самоврядування.

Як місто, дружнє до дітей, Вінниця бере на себе зобов'язання втілювати в життя на місцевому рівні засади Конвенції ООН «Про права дитини», серед яких ключовими є:

- неприпустимість дискримінації за будь-якою ознакою та надання переваг дітям вразливих категорій;
- принцип найкращого забезпечення інтересів дитини;
- право на життя та розвиток;
- повага до точки зору дітей, включаючи право бути почутим на будь-якому адміністративному та правовому рівнях.

Реалізуючи цей підхід, місто постійно підвищує обізнаність громади про права дітей, покращує власний потенціал для моніторингу їх дотримання та реалізує суть дружнього ставлення міста до дітей через розробку та впровадження різноманітних програм, орієнтованих на безпеку, розвиток та самореалізацію дітей.

У фокусі уваги міста, згідно з цією ціллю, буде прагнення зробити дітей активними учасниками міського життя, враховувати їх думки та ідеї при прийнятті рішень місцевого значення. Вінниця намагатиметься створити безпечне середовище та найкращі умови для навчання та виховання, всебічного розвитку та самореалізації, комунікації та взаємодії, забезпечити соціальну та психологічну підтримку для дітей усіх вікових категорій.

Заходи:

- ✓ **Забезпечення базових прав дітей.** У фокусі постійної уваги міста буде реалізація права кожної дитини бути рівноправним членом міської громади, що має доступ до кожної з основних послуг. Місто буде дбати про підвищення якості охорони здоров'я дітей, освіти, забезпечення їх права жити в належних умовах, зустрічатися з друзями та грати, брати участь у культурних і громадських заходах, мати ігрові та спортивні майданчики, зелені насадження, можливість спілкуватись з живою природою, жити у екологічно чистому міському середовищі. Особлива увага має бути приділена дітям з сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітям з обмеженими фізичними можливостями та тим, які живуть без адекватної підтримки сім'ї. Окремим завданням є сприяння тому, щоб кожна дитина у місті виховувалась в сім'ї – рідній або принаймні прийомній.
- ✓ **Права дітей на участь у міському розвитку.** Розширення можливостей для дітей висловити свою думку про їх власне місто та його розвиток, мати вплив на прийняття рішень щодо його сьогодення та майбутнього. У місті і надалі розвиватимуться інститут дитячих омбудсменів, дитяча дорадча рада при міському голові, служба розв'язання конфліктів, інші форми залучення дітей до прийняття важливих для міста рішень. Місто сприятиме також формуванню поваги до дітей в родинях та школах.
- ✓ **Безпека дітей.** Маленькі мешканці міста повинні бути захищені від експлуатації, насильства та жорстокого поводження. Місто має забезпечити їх право безпечно жити у місті та ходити його вулицями.
- ✓ **Налагодження зв'язків з іншими містами.** Участь у мережі міст, дружніх до дітей, інших міжмуніципальних мережах з метою обміну інформацією, досвідом і кращими практиками на місцевому рівні. Зміцнення основи і розвиток мережі міст, дружніх до дітей, в Україні, дослідження нових тем у співробітництві з іншими партнерами. Тема розвитку та забезпечення прав дітей має стати однією з провідних для співпраці Вінниці з іншими містами.
- ✓ **Моніторинг забезпечення прав дітей та їх впливу на міське життя.** Місто має щорічно готувати доповідь щодо забезпечення прав дітей та їх впливу на міське життя. Методологія для підготовки цього документу повинна бути розроблена у відповідності до міжнародних стандартів, зокрема, вимог ЮНІСЕФ.

Показники:

- підготовлена доповідь, яка містить кількісну та якісну оцінку діяльності, спрямованої на забезпечення прав дітей та їх впливу на міське життя;
- кількість реалізованих заходів та проєктів, орієнтованих на дітей;
- кількість подій, пов'язаних з участю дітей в прийнятті важливих для міста рішень;
- кількість спільних з партнерами з інших міст заходів, орієнтованих на дітей.

7.4.2. Ціль 2: Місто молодих

Молодь визначає майбутнє міста і має стати провідником інноваційних змін у ньому. Водночас перед молодими людьми постає низка проблем, таких як проблеми працевлаштування, довгострокова економічна та житлова залежність від батьків, недостатній життєвий та професійний досвід, наслідком чого є невисокий рівень життя і обмежені можливості участі молоді в суспільних процесах.

При реалізації цієї мети місто вживатиме заходи не лише щодо вирішення проблем молоді, але й щодо розширення доступних для них можливостей для самореалізації. Це передбачає інвестиції в молодь, спрямовані, зокрема, на реалізацію молодіжної політики у сферах освіти, зайнятості, соціальної інтеграції, культури та охорони здоров'я. Розкриття потенціалу молоді повинно сприяти підвищенню їх самостійності і сприяти сталому розвитку соціального капіталу в місті.

Заходи:

- ✓ **Молодіжна політика.** Має бути розроблений та затверджений відповідний документ. Його головна мета – визначення проєктів, спрямованих на створення різноманітних можливостей щодо вирішення актуальних для молоді проблем і широкої участі в процесах розвитку міста, а також заходів, спрямованих на залучення в місто та утримання перспективних молодих кадрів.
- ✓ **Охорона здоров'я.** Формування конкретних програм для молоді, спрямованих на зменшення ризиків для здоров'я через стреси, недостатньо якісне харчування, низький рівень занять спортом, залежність від тютюну, алкоголю та наркотиків.
- ✓ **Освіта.** Модернізація середньої та вищої професійної освіти у місті, зокрема через розвиток співпраці навчальних закладів з європейськими університетами та науковими інститутами. Міська влада у партнерстві з закладами середньої та вищої професійної освіти буде ініціювати створення кластеру освітніх послуг у місті.
- ✓ **Економічна незалежність.** Різні заходи, пов'язані з поліпшенням професійної підготовки молоді, сприянням у пошуку першого місця роботи або розвитку підприємницьких навичок.
- ✓ **Соціальна активність.** Розширення участі молодих чоловіків і жінок у суспільному житті місцевих громад через механізми партисипативної демократії та шляхом підтримки різних молодіжних організацій і креативних активностей. Популяризація

волонтерства серед молоді, особливо з метою запобігання соціальної ізоляції серед уразливих груп молоді.

Показники:

- розроблений та затверджений документ щодо молодіжної політики;
- показники безробіття серед молоді;
- кількість програм в області охорони здоров'я молоді;
- кількість спільних проектів вінницьких ВИШів з освітніми установами країн ЄС;
- кількість активних молодіжних організацій;
- відсоток молоді, яка має волонтерський досвід.

7.4.3. Ціль 3: Здорове місто

Здоров'я є важливою цінністю з точки зору благополуччя громадян, місцевої громади і суспільства в цілому. Здорове населення – це також передумова економічної продуктивності і процвітання. Тільки здорове населення може повністю реалізувати свій економічний потенціал. Видатки на охорону здоров'я – це не просто витрати, це – інвестиція. Здоров'я та безпека городян – це один з основних пріоритетів для міста, який передбачає, що кожен мешканець має право на високі стандарти охорони здоров'я і доступ до якісної медичної допомоги.

У сучасних містах охорона здоров'я – це не тільки сектор надання лікувальних послуг. Здорове місто – це місто, яке створює належні умови для формування, збереження та відновлення здоров'я. І це стосується усіх аспектів міського розвитку. Слідуючи сучасним принципам формування здорового міста, Вінниця прагне до реалізації заходів, які сприятимуть зміцненню здоров'я, захисту мешканців міста від загроз та підтримці сталого розвитку системи охорони здоров'я.

При цьому для міста надзвичайно актуальним є знайти нові рішення для забезпечення ефективності міської системи охорони здоров'я та підвищення якості медичних послуг для задоволення потреб городян. Передбачається використання сучасних підходів та інноваційних практик залучення додаткового фінансування охорони здоров'я.

Заходи:

- ✓ **Здоровий спосіб життя.** Забезпечення більш здорового способу життя у активній громаді шляхом широкого залучення мешканців міста до участі у спортивних та оздоровчих заходах. Це включає інвестиції в удосконалення спортивних споруд, підтримку спортивних об'єднань, а також розширення участі городян у різноманітних спортивних заходах (відпочинок, спортивні клуби, масові заходи), а також заходи з популяризації здорового образу життя.
- ✓ **Профілактика.** Основна увага приділятиметься підвищенню якості медичних послуг з раннього виявлення та профілактики захворювань, запобігання травматизму, а також захисту громадян від загроз здоров'ю, таких, як епідемії. Місто також дбатиме про формування мережі сучасних діагностичних центрів.

- ✓ **Модернізація галузі охорони здоров'я.** Формування у місті оптимальної мережі лікувальних закладів первинного та вторинного рівня для забезпечення доступу мешканців міста до якісних медичних послуг, в тому числі надання невідкладної допомоги. Це передбачає оптимізацію системи управління галуззю, залучення інвестицій для розвитку інфраструктури системи охорони здоров'я, у першу чергу для забезпечення лікувальних закладів сучасним обладнанням, впровадження інформаційних технологій. Особлива увага приділятиметься впровадженню різних форм добровільного медичного страхування.
- ✓ **Підвищення компетентності медичних працівників.** Місто й надалі приділятиме значну увагу механізмам залучення найбільш кваліфікованих кадрів у медичну галузь, забезпеченню належного рівня оплати їхньої праці, стимулюванню освоєння ними сучасних лікувальних методів та технологій для надання якісної медичної допомоги, підвищенню контролю за якістю надання медичних послуг городянам. У цьому напрямку місто розвиватиме співпрацю з Вінницьким національним медичним університетом.

Показники:

- обсяг інвестицій у спортивні споруди;
- відсоток населення міста, яке займається фізичною культурою і спортом;
- обсяг інвестицій в охорону здоров'я;
- рівень використання інформаційних технологій у системі охорони здоров'я;
- відсоток мешканців, застрахованих за програмами добровільного медичного страхування;
- рівень задоволеності мешканців міста лікувальними послугами.

7.4.4. Ціль 4: Місто культури

Культура – основа розвитку особистості та суспільства. У широкому тлумаченні вона включає в себе системи цінностей, традицій і вірувань та визначає спосіб життя особистості й суспільства в цілому. Культурна місцева громада – це громада зі своїми традиціями, унікальною ідентичністю і високим творчим потенціалом. Це і є пріоритетами для розвитку Вінниці як міста культури.

Стимулювання креативності, яка є передумовою успішного особистого та професіонального розвитку, має відбуватися з раннього віку. Місто має також забезпечити широкі можливості для творчої самореалізації мешканців різних вікових категорій, підтримку місцевих культурних традицій, міжкультурного діалогу, а також розвиток нових творчих ініціатив. На місцевому рівні повинен стимулюватись розвиток креативних індустрій, створення нових продуктів, насичених різноманітним творчим змістом. Місту також необхідно постійно демонструвати свою відкритість до творчих ініціатив, проектів та програм, які реалізуються спільно з різними культурними інституціями та партнерами за межами міста.

Об'єднуючи для вирішення цих завдань ресурси громади і приватні ініціативи, місто прагне перебудувати свої культурні та творчі сектори таким чином, щоб визначення «Вінниця – місто культури» стало однією з базових ідентичностей міста як для його мешканців, так і для зовнішнього оточення.

Заходи:

- ✓ **Підтримка культурної якості.** Підвищення якості та збільшення різноманіття культурних послуг і створення культурних продуктів для різних вікових категорій. Особлива увага приділятиметься підтримці корисної практики культурних міжнародних обмінів.
- ✓ **Культурні заходи.** Створення цікавих інтерактивних заходів для громадян, особливо на відкритих громадських територіях, які мають ініціювати активну участь мешканців міста.
- ✓ **Підвищення компетенції.** Підвищення компетенції у культурному секторі шляхом підтримки працівників сфери культури, організації професійних майстер-класів та навчань культурному менеджменту, підприємництву, фанд-райзінгу (пошуку та застосуванню інноваційних джерел фінансування, включаючи спонсорство) і покращення доступу до таких навчань.
- ✓ **Інвестиції в інфраструктуру.** Інвестиції у модернізацію закладів культури, покращення їхньої матеріальної бази, а також у збереження об'єктів культурної спадщини.

Показники:

- кількість мешканців, яким надані різні види культурних послуг;
- кількість проведених культурних заходів;
- кількість культурних ініціатив, реалізованих громадськими організаціями;
- обсяг залучених культурними інституціями грантових та спонсорських коштів;
- обсяг інвестицій в галузь культури;
- обсяг інвестицій у захист культурної спадщини.

7.4.5. Ціль 5: Місто соціальної згуртованості

Модернізація систем соціального захисту і забезпечення соціальної інтеграції є актуальним викликом для кожного органу місцевого самоврядування. Просування та втілення принципів соціальної згуртованості, гендерної рівності і рівних можливостей для всіх через належні, фінансово сталі та ефективні системи соціального захисту є однією з цілей міста.

Як місто соціальної згуртованості, Вінниця бере на себе зобов'язання втілювати в життя на місцевому рівні засади Конвенції ООН «Про права інвалідів». Місто буде підтримувати різноманітні заходи, спрямовані на заохочення, захист та забезпечення повного й рівного здійснення всіма людьми з функціональними обмеженнями (людьми з інвалідністю) всіх прав людини й основоположних свобод.

Вінниця також має брати до уваги старіння населення як серйозну проблему для майбутнього. Тому у місті має бути реалізована така соціальна модель, яка враховувала б інтереси та проблеми літніх громадян і сприяла б забезпеченню гідних умов для цієї значної категорії мешканців та для їх активної участі у житті міста.

Важливу роль у підвищенні якості життя і забезпеченні соціального захисту категорій мешканців, які його потребують, відіграють соціальні послуги. Заходи щодо підвищення

якості соціальних послуг, забезпечення належного та прозорого управління системою їх надання, залучення до вирішення завдань соціальної підтримки широкого кола членів громади, утвердження принципів корпоративної соціальної відповідальності у бізнес-середовищі – все це сприятиме формуванню сильної та згуртованої територіальної громади.

Впровадження нових підходів у системі соціального захисту забезпечить високу життєздатність громади протистояти різним викликам.

Заходи:

- ✓ **Соціальне забезпечення.** Визначення потреб громади у соціальній підтримці, формування системи муніципальних пілг та модернізація системи надання соціальних послуг. Має бути розроблений соціальний профіль Вінниці.
- ✓ **Послуги соціальної допомоги.** Підтримка розвитку у місті послуг соціальної допомоги, таких, як довгостроковий догляд та інші, залучення до вирішення цих завдань благодійників, громадських організацій, волонтерів, підготовка їх для надання кваліфікованої допомоги тим, хто її потребує. Місто буде сприяти створенню міського хоспісу і закладів, які створять належні мови життя для садинок людей похилого віку.
- ✓ **Розвиток міжвікової інтеграції.** Місто має створювати умови для активної участі у суспільному житті літніх громадян через різні адресні заходи і промоцію діалогу, взаєморозуміння і взаємної підтримки між представниками різних вікових категорій.
- ✓ **Соціальна інтеграція.** Подолання дискримінації та підвищення інтеграції людей з найбільш уразливих груп, таких як зокрема люди з функціональними обмеженнями (люди з інвалідністю), етнічних меншин та інших потенційно уразливих груп, шляхом їх активної інтеграції у суспільне життя, адаптації міського простору та працевлаштування. Місто буде продовжувати впровадження програми «Вінниця – місто, зручне для всіх».
- ✓ **Соціальне та доступне житло.** Інвестиції у соціальне житло з метою забезпечити гідні умови проживання для малозабезпечених та соціально незахищених громадян і городян із функціональними обмеженнями (з інвалідністю).

Показники:

- кількість мешканців міста, охоплених системою соціального захисту;
- обсяги залучених для надання соціальної допомоги благодійних коштів;
- кількість волонтерів, залучених до системи надання соціальної допомоги;
- кількість заходів за участю вразливих груп;
- кількість заходів, запланованих для залучення літніх громадян до активного соціального життя;
- рівень адаптованості міста до людей з обмеженими фізичними можливостями;
- кількість мешканців міста, які охоплені програмами соціального житла.

7.5 СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ 5

ЗБАЛАНСОВАНИЙ ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

У процесі стратегічних перетворень та модернізації соціально-економічного життя Вінниці необхідно передбачити фізичне середовище, здатне відображати просторові потреби міста, які змінюються. Для забезпечення появи нових та більш сталих форм організації міського простору повинні бути оновлені міські політики щодо його регулювання.

Традиційні інструменти та засоби просторового розвитку радянського та пострадянського періоду відповідали ідеології індустріальної епохи з монофункціональним зонуванням та слабким фокусом на ревіталізацію (оновлення) існуючих урбанізованих територій. Негативні наслідки цієї політики призвели до того, що у Вінниці в порівнянні з сучасними європейськими містами сформувалося міське середовище відносно низької якості з нераціональним використанням землі та енергоресурсів, низькою здатністю адекватно реагувати на економічні та соціальні зміни, наростаючими транспортними проблемами.

На сьогодні для просторового планування головним завданням є поліпшення якості життя через створення міського середовища вищої якості. Для досягнення цієї мети міська влада має сформувати нову політику просторового розвитку, спрямовану на покращення цілісного образу міста та створення сильної ідентичності. Така просторова політика не повинна розумітися тільки як виділення достатньої кількості ділянок для будівництва різного роду об'єктів. Вона має передбачати оптимізацію пішохідних та транспортних потоків у місті, покращення якості зелених зон та публічних просторів, а також на захист природного середовища міста.

Процес трансформації міського простору є особливо важливим для задоволення амбіцій Вінниці щодо створення комфортного та інноваційного міста і слугуватиме чітким сигналом того, що Вінниця використовує свої фізичні та соціально-економічні ресурси за принципами сталого розвитку.

7.5.1. Ціль 1: Документально зафіксований цілісний підхід до міського середовища

Вінниця спрямовує свій просторовий розвиток на забезпечення балансу між візуальною якістю та можливостями гнучкого використання простору для різноманітних потреб (житло, сервіси, промисловість), між щільністю міської забудови та розвитком місць для відпочинку, між ефективною інфраструктурою та екологічними вимогами. Місто відповідально використовуватиме свої резервні площі, виходячи з пріоритету якості життя та балансу інтересів територіальної громади.

Підхід до просторового планування має формуватись на основі інтегрованого бачення міста як єдиного цілого і координуватись з програмами соціального та економічного розвитку. Потрібна розробка комплексної документації для управління розвитком міського простору, яка враховувала б прогноз його майбутніх потреб. Для її розробки необхідна координація зусиль фахівців у різних сферах міського розвитку, а також залучення громадськості. Прозорість цілей і підходів на кожному етапі планування сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості якісного міського середовища, яке створюватиметься.

Документи концептуального, стратегічного та нормативного характеру, які розроблятимуться та впроваджуватимуться, мають бути зрозумілими та відкритими для мешканців міста та потенційних інвесторів. У них має бути чітко визначені правові рамки та обмеження, часові горизонти, достатньо деталізовані механізми застосування та межі відповідальності.

Заходи:

- ✓ **Стратегія просторового розвитку.** Розробка стратегії просторового розвитку, яка визначить довгострокове бачення того, як має виглядати і розвиватись місто, цілі по досягненню високої якості міського простору, відповідні принципи планування і дизайну міського середовища, а також пріоритетні та першочергові проекти.
- ✓ **Генеральний план і зонування території.** Відповідно до стратегії просторового розвитку передбачається розробка нового Генерального плану та плану зонування території як правової основи для сталого перетворення міста.
- ✓ **Концепції дизайну та розвитку.** Формування перспективних концепцій та реалізація конкретних проектів і програм на основі технічних рішень, які відповідали б стратегічному підходу, має дуже важливе значення для міста.

Показники:

- відповідні документи, розроблені, затверджені та впроваджені;
- кількість документів по плануванню просторового розвитку міста і конкретних проектів та дизайнерських рішень, підготовлених за участю громади;
- кількість представлених на сайті міста документів, що мають відношення до планування розвитку міського середовища та містять відповідне графічне опрацювання

7.5.2. Ціль 2: Розвиток Вінниці як компактного міста

Принцип сталого розвитку Вінниці реалізується через вибір моделі «Компактного міста». Ця модель орієнтована на створення міського середовища високої якості, що визначається балансом історичних цінностей та функціональних можливостей, інтегрованою інфраструктурою, адаптивністю до нових імпульсів. Вона передбачає оптимізацію використання землі та інфраструктури при одночасній мінімізації споживання енергії та інших ресурсів і забруднення навколишнього середовища. Вона також орієнтована на розширення комунікацій та інтеграцію різних соціальних груп, що у свою чергу сприятиме розвитку толерантності, недопущенню соціальної ізоляції та сегрегації і, в кінцевому рахунку, нарощуванню соціального капіталу.

Розвиток Вінниці як компактного міста передбачає підвищення привабливості центральної частини міста та формування поліцентричної структури взаємопов'язаних територій з урахуванням специфіки районів міста, які історично склалися. Різноманітне та змішане використання міських територій має задовольняти різні функціональні потреби мешканців та бізнесу. Місту необхідно координувати процес використання земель (щільність заселення та розташування робочих місць) з формуванням ефективної транспортної системи, намагаючись забезпечити збалансовану мобільність та задовольнити потреби у пересуванні усіх соціальних та вікових груп.

Вінниця підвищуватиме рівень якості міської структури, архітектурних рішень та публічних просторів на всіх територіях міста. Структура ландшафту та мережа рекреаційних просторів мають забезпечити для усіх мешканців життєздатне та здорове середовище з зеленими насадженнями.

Ідеї та принципи, які лежать в основі моделі «Компактного міста», визначатимуть підходи до проектів та заходів у різних сферах містобудування, впливатимуть на усі аспекти міського розвитку та сприятимуть формуванню креативного міського середовища.

Заходи:

- ✓ **Визначення оптимальних меж міста.** Межа розширення забудови має ключове значення для стимулювання більш ефективного використання наявної інфраструктури та оновлення (ревіталізації) вже урбанізованих територій. Генеральний план і план зонування території повинні визначити ці межі. Вінниця має узгодити оптимальні межі міста з сусідніми територіальними громадами і закріпити їх у встановленому чинним законодавством порядку.
- ✓ **Скоординоване землекористування та транспортне планування.** Передбачається балансування керованого використання землі у належній щільності в місцях з уже наявним високим рівнем доступності з одного боку та поліпшення транспортної інфраструктури для забезпечення кращої доступності менш освоєних територій з іншого. Установчі документи цього заходу – стратегія просторового розвитку та документ з політики транспортної системи – мають реалізуватись в конкретних проектах розвитку територій міста.
- ✓ **Підтримка підвищення щільності та різностороннього розвитку.** Створення локальних центрів (суб-центрів) концентрованої діяльності, що поєднують повсякденне життя з роботою, освітньою діяльністю, послугами, розвагами та відпочинком. Формування таких суб-центрів у забудованих районах передбачає як реконструкцію існуючих будівель, так і точкову забудову новими об'єктами, здатними інтегрувати навколо себе життя мікрорайонів. На основі установчих документів цього заходу – стратегії просторового розвитку, плану зонування території та документу з транспортної політики – мають бути розроблені детальні плани за мікрорайонам.
- ✓ **Покращення мережі суспільного простору.** Передбачається формування безперервної мережі публічних просторів та рекреаційних зон на основі реконструкції існуючих та створення нових. Публічні простори повинні формуватись у відповідності до ландшафту міста, з використанням елементів благоустрою та особливостей міської структури для створення привабливих та впізнаваних районів міста. Місто сприятиме розширенню участі мешканців у облаштуванні публічних просторів. Особлива увага приділятиметься підвищенню потенціалу міських парків.
- ✓ **Підвищення якості архітектурних та дизайнерських рішень.** Місто підвищуватиме вимоги до архітектурних та дизайнерських рішень, які визначають зовнішній вигляд міста, зокрема до елементів зовнішнього оформлення будівель, системи міської навігації, елементів зовнішньої реклами тощо. З цією метою місто сприятиме проведенню більшої кількості конкурсів та тендерів для того, щоб знайти кращі

архітектурні та дизайнерські рішення. Водночас, посилюватиметься відповідальність приватних власників, які беруть участь у формуванні вигляду міста, за дотримання встановлених норм та правил благоустрою.

Показники:

- встановлені нові межі міста;
- розроблені детальні плани за мікрорайонами;
- щільність заселення в цілому по місту та за мікрорайонами (кількість мешканців/км²);
- щільність житлової забудови в цілому по місту та за мікрорайонами (кількість будівель/км²);
- середній час поїздки на роботу (хвилин);
- частка різних видів транспорту у пересуванні мешканців містом (%);
- площа наявних зелених насаджень та публічних просторів (га);
- кількість проведених архітектурних конкурсів.

7.5.3. Ціль 3: Місто над Бугом

Збереження у довгостроковому майбутньому чистого і зеленого навколишнього середовища є одним із пріоритетних завдань для планування розвитку міста. Інтеграція елементів живої природи у міський простір створюватиме позитивне сприйняття міста його мешканцями та підвищуватиме привабливість Вінниці.

З цією метою Вінниця має у повній мірі використати потенціал свого розвитку як міста, розташованого на берегах річки Південний Буг. Річка має стати для міста не просто межею (буквально – водорозділом) між східною і західною його частиною, а реальною значимою віссю, яка суттєво впливає на протікання життя у місті і є одним з елементів його ідентичності. Слід розширити використання можливостей річки та прибережної смуги для організації культурних заходів, відпочинку, спорту та дозвілля, організації пішохідних зон та велодоріжки.

Доступ до річки також необхідно використати для підвищення якості прилягаючих житлових мікрорайонів.

Заходи:

- ✓ **Концепція розвитку річки як складової міського простору.** В рамках цієї концепції, яка має бути розроблена і затверджена, необхідно визначити з перспективою на майбутнє місце Південного Бугу у міському просторі з врахуванням базових принципів екологічної безпеки, збереження зелені, широкого використання публічних просторів на берегах річки, розвитку мобільності.
- ✓ **Зелені громадські місця.** Місто має облаштовувати у прибережній зоні нові зелені громадські простори з парками, алеями, літніми кафе та ресторанами, пішохідними та велодоріжками, пляжами, волейбольними та іншими спортивними майданчиками, інфраструктурою для водних видів спорту та відпочинку, які повинні «наблизити» городян до річки. Одночасно повинні проектуватись заходи з насичення громадським життям прибережної зони, особливо у літній час.

- ✓ **Використання прибережних територій.** Місто повинно сформувати проекти оновлення мікрорайонів, які прилягають до прибережної смуги, та забезпечення їх комунікацій з набережною.

Показники:

- розроблена і затверджена концепція "Річка як складова простору міста";
- площа прибережної смуги, яка використовується як зелений публічний простір;
- кількість проектів, пов'язаних з використанням річки;
- кількість заходів, організованих в прибережній зоні та на річці;
- кількість проектів, які стосуються оновлення прилеглих до річки мікрорайонів.

7.5.4. Ціль 4: Якісне житло з різними можливостями

Регенерація (відродження) наявних міських територій є одним з важливих завдань для створення більш якісного міського середовища Вінниці. Це завдання стосується як ревіталізації та розвитку занедбаних промислових зон (див. ціль 5), так і реконструкції та оновлення наявних житлових мікрорайонів.

При цьому політика міста у сфері житлової забудови (як стосовно реконструкції наявного житла, так і будівництва нового) визначатиметься сучасними стандартами якості житла. Вінниця сприятиме створенню кількісно та якісно задовільного рівня житла, враховуючи різноманітний попит. Особлива увага приділятиметься формуванню достатньої кількості житла, доступного для тих категорій мешканців, які виконують важливі соціальні функції в громаді, але обмежені у своїх статках (молодь, працівники бюджетної сфери тощо).

Створення привабливих житлових умов та різноманітної пропозиції на ринку житла важливе не тільки для підвищення якості життя мешканців, але й тісно пов'язане зі збереженням та зміцненням кадрових ресурсів міста і посиленням його потенціалу як міста, привабливого для початку нових бізнесів. У свою чергу розвиток економічного потенціалу міста розширить можливості залучення приватних коштів для оновлення наявної і створення нової житлової забудови.

Заходи:

- ✓ **Впровадження сучасних стандартів житлової забудови.** Місто розроблятиме стандарти житлової забудови з урахуванням вимог якості, енергозбереження, доступності для категорій з функціональними обмеженнями (людей з інвалідністю) та інтегрованості з належною соціальною інфраструктурою і впроваджуватиме їх як рекомендаційним, так і нормативним шляхом. Водночас місто лобюватиме розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері містобудівної діяльності, особливо щодо дотримання стандартів житлової забудови.
- ✓ **Розвиток об'єднань співвласників багатоквартирних будинків і органів самоорганізації населення.** Місто сприятиме об'єднанню власників житла (як у секторі малоповерхової приватної, так і багатоквартирної забудови) для ефективного спільного управління житловим фондом та прилеглими територіями, а також

реалізації програм оновлення та розвитку локальних територій на умовах співфінансування.

- ✓ **Програми забезпечення доступним житлом.** Місто має використовувати можливості партнерства влади, забудовників та фінансових інституцій для забезпечення потреби у житлі працівників бюджетної сфери, молодих сімей, інших категорій мешканців міста з недостатньо високими доходами (програма «Муніципальне житло»). Місто також братиме участь у державних програмах будівництва доступного та соціального житла.
- ✓ **Стимуляція реконструкції існуючих житлових будівель.** Місто розроблятиме фінансові механізми стимулювання інвестицій в оновлення наявного житлового фонду разом з будівництвом нового житла.
- ✓ **Зведення житлових будівель середнього розміру.** У стратегії просторового розвитку, Генеральному плані та плані зонування буде передбачено збільшення обсягів планування будівель середньої поверховості (таунхауси, багатоквартирні будинки максимум на 6 поверхів), особливо у центральній частині міста та районах нової забудови, оскільки ці типи будинків є найбільш ефективними в плані можливостей варіативності квартир та забезпечення високої соціальної якості житла.

Показники:

- розроблені стандарти якості житлової забудови;
- обсяг житлового фонду реконструйованого/заново побудованого у відповідності до впроваджених стандартів житлової забудови;
- кількість створених об'єднань власників житла;
- кількість людей, які покращили житлові умови за програмами доступного та муніципального житла;
- кількість реконструйованих житлових будинків (відсоток від загальної потреби в реконструкції);
- структура житлового фонду за категоріями якості житла.

7.5.5. Ціль 5: Формування креативного міського середовища

Реалізація амбітного бачення майбутньої Вінниці як інноваційного міста вимагає з одного боку створення необхідної інфраструктури для творчої самореалізації креативного класу, а з іншого – трансформації зовнішнього вигляду міського простору, його насичення креативними елементами.

Креативне міське середовище стимулюватиме підвищення творчого потенціалу громади, посилюватиме місцеву ідентифікацію і привабливість міста для носіїв нових ідей, досвіду та знань. Створення умов для творчого обміну і є основною метою формування креативного міста.

Заходи:

- ✓ **Формування мережі творчих установ.** Місто сприятиме розвитку мережі культурних закладів, у тому числі інноваційного характеру (міні-театрів, творчих майстерень, міні-музеїв тощо), використовуючи вільні нежитлові приміщення, що перебувають у

комунальній власності, для надання в оренду ініціаторам різного роду творчих активностей. Мають бути передбачені нові можливості більш ефективного використання для цих цілей приміщень, які традиційно обслуговували культурні потреби мешканців (бібліотеки, клуби).

- ✓ **Культурні та спортивні центри.** У просторових планах розвитку міста мають бути враховані можливості для створення нових знакових культурних та спортивних об'єктів. Місто також здійснюватиме пошук інвестиційних ресурсів для реконструкції наявних та створення нових знакових об'єктів культурної та спортивної інфраструктури.
- ✓ **Розвиток сервісної інфраструктури.** Вінниці міська влада спільно з приватним бізнесом дбатиме про розвиток сервісної інфраструктури (мережа кафе, ресторанів, готелів), формування кластеру туристичних послуг та забезпечення належної якості сервісів, у тому числі розширюючи можливості використання приміщень першого поверху для громадських функцій. Місто також має сприяти розширенню інфраструктури для проведення конференцій. Все це сприятиме також підвищенню туристичної привабливості міста, збільшенню надходжень від туризму та міжнародному обміну знаннями та досвідом.
- ✓ **Проектування яскравого публічного простору.** Місто стимулюватиме насичення громадського простору креативними елементами (стріт-арт, інтерактивні скульптурні композиції, творчі рішення у сфері озеленення, створення міських «меблів», малих архітектурних форм тощо). Місто повинно сформувати мережу атрактивних місць з урахуванням історичного потенціалу та використанням нових технологій індустрії вражень.

Показники:

- кількість закладів у мережі культурної інфраструктури;
- кількість об'єктів спортивної інфраструктури;
- впроваджені стандарти якості сервісів;
- кількість закладів у мережі громадського харчування;
- кількість номерів готельного фонду за категоріями якості;
- кількість проведених міжнародних семінарів та конференцій;
- загальна кількість туристів, які відвідали Вінницю;
- реалізовані проекти насичення креативними елементами публічного простору.

7.5.6. Ціль 6: Місто, що керується знаннями та успіхом

Згідно з пріоритетами стратегії економічного розвитку Вінниці передбачатиме виділення належних територій для розміщення бізнесу, інфраструктур економічного розвитку і центрів знань (освітніх та науково-дослідницьких центрів). Тим самим місто покращуватиме умови розвитку місцевих малих і середніх підприємств, посилюватиме свою конкурентоспроможність у якості привабливого місця для ведення бізнесу та здобуття освіти, а також підвищуватиме свій інноваційний потенціал.

Акцент буде зроблено на створенні адекватного простору і можливостей для розвитку співробітництва між бізнесом та освітніми установами, що є корисним та вигідним для усіх

зацікавлених сторін. Для освітніх установ спільні проекти з промисловими підприємствами та малим і середнім бізнесом дозволять наблизити освіту та наукові дослідження до потреб практики. Сектор бізнесу у свою чергу отримає можливості для впровадження інновацій, які підвищують конкурентоспроможність компаній на ринку. Внаслідок формуванню такої, основаної на знаннях, економіки місто отримає додатковий вииграш завдяки зростанню прибутків виробників та створенню нових робочих місць, особливо – привабливих для молоді з інноваційними та підприємницькими установками.

Заходи:

- ✓ **Ревіталізація занедбаних промислових зон («браунфілдів»).** Місто плануватиме в якості пріоритетного використання «браунфілдів» як місць для розвитку нових бізнесів. Оскільки деякі з потенційних зон забруднені через їх попереднє використання, місто вживатиме відповідні заходи (дослідження, регенерація) для активування належним чином також і цих територій.
- ✓ **Бізнес-локації.** Передбачатиметься планування простору для кластерів, технологічних парків та інноваційних центрів, які б надавали широкі можливості для взаємодії між освітніми установами і малим та середнім бізнесом.
- ✓ **Спін-офф (побічний продукт) освітніх установ.** Сприяння створенню експериментальних та виробничих майданчиків для освітніх установ розширюватиме застосування наукових розробок та технологічних винаходів у бізнесі.

Показники:

- площа «браунфілдів», запланованих під інвестування;
- загальна площа, запланована під створення бізнес-локацій;
- кількість нових бізнесів, створених у зонах «браунфілдів» та у бізнес-локаціях;
- кількість нових розробок освітніх та науково-дослідних інституцій, впроваджених у бізнесі

8. ВЗАЄМОДОПОВНЮВАНІСТЬ ЗІ СТРАТЕГІЄЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Україна обрала стратегічний курс на європейську інтеграцію як пріоритет внутрішньої і зовнішньої політики. Європейські перспективи передбачають модернізацію усіх сфер життя громадян як на рівні держави, так на рівні місцевих громад. В контексті європейських перспектив України важливо вже сьогодні формувати довгострокове бачення розвитку міста у відповідності до широкого контексту стратегії розвитку країн ЄС.

Стратегія «Європа-2020» висуває три взаємодоповнюючі пріоритети:

- **розумне зростання:** розвиток економіки, заснований на знаннях та інноваціях;
- **стале зростання:** сприяння розвитку економіки, заснованої на більш ефективному використанні ресурсів, екології і конкуренції;
- **всеохоплююче зростання:** розвиток економіки, що сприяє високому рівню зайнятості населення, досягненню соціальної і територіальної згуртованості.

Ці стратегічні пріоритети мають на меті перетворити ЄС у розумну, сталу і всеохоплюючу економіку, яка забезпечує високі рівні зайнятості, продуктивності і соціальної згуртованості.

Стратегічне бачення розвитку міста Вінниці, визначене у цій стратегії, у свою чергу пов'язане з повагою прав людини і рівних можливостей для усіх громадян, із розширенням участі усіх категорій мешканців у різних сферах життя міста. Мова йде про сприяння рівному доступу усіх городян до освіти, послуг охорони здоров'я, соціального захисту, можливостей професійної підготовки і працевлаштування. В перспективі 2020 року Вінниця прагне створити комфортне середовище для своїх мешканців, сприяти становленню сильної та відкритої до інновацій громади, розвиватись як дійсно європейське місто.

Відповідність пріоритетів стратегії «Вінниця-2020» пріоритетам європейської стратегії є наступною:

«Вінниця-2020» – пріоритети	«Європа 2020» – пріоритети
1. Формування сильної громади	Створення соціально і економічно сталої місцевої громади, яка повинна задовольняти потреби усіх мешканців, відповідає сталому і всеохоплюючому зростанню ЄС
2. Економічний розвиток, спрямований на високий та якісний рівень зайнятості	Удосконалення структури економіки і зниження безробіття відповідає розумному, сталому і всеохоплюючому зростанню ЄС
3. Сталий екологічний розвиток і покращення надання комунальних послуг	Розвиток ефективної і дієвої інфраструктури відповідає розумному і сталому зростанню ЄС
4. Якість соціального життя	Підвищення соціальної згуртованості відповідає всеохоплюючому зростанню ЄС
5. Збалансований просторовий розвиток	Підвищення якості міського середовища відповідає розумному, сталому і всеохоплюючому зростанню ЄС

Приведення Вінницею своїх стратегічних пріоритетів у відповідність до цілей розвитку ЄС є важливим у тому числі і з точки зору підготовки до можливостей інтеграційного процесу з ЄС, які передбачають перспективу розширення використання передбачених на ці цілі грантових коштів ЄС. Створення інструментів підготовки до інтеграційного процесу з ЄС є важливим для місцевих громад, і Вінниця має намір стати лідером у цьому питанні.

9. РЕАЛІЗАЦІЯ І МОНІТОРИНГ

Стратегія розвитку міста Вінниці до 2020 року складається з низки конкретних заходів, спрямованих на досягнення цілей, визначених стратегічними пріоритетами, і в кінцевому рахунку – визначеного бачення розвитку міста.

Заходи надалі повинні бути перетворені у програми і проекти, однак це лише передумова реалізації стратегії. Успіх на цьому шляху багато в чому залежить від управління проектами і в цілому – управління реалізацією стратегії.

Модель реалізації стратегії складається з трьох головних частин:

- ✓ **Операціоналізація стратегічних пріоритетів у рамках щорічних оперативних планів і бюджету.** Стратегічні пріоритети розвитку, викладені у стратегії, мають бути враховані у щорічних програмах економічного і соціального розвитку та інших галузевих спеціалізованих програмах. Усі існуючі програми і політики слід привести у відповідність до стратегії. Ці програми і проекти мають бути засновані на принципі доцільності і фінансових можливостях поряд із чітким визначенням зон компетенцій та відповідальності за реалізацію стратегії.
- ✓ **Комунікаційні процеси щодо стратегії.** Для успішної реалізації програм і проектів необхідна підтримка у вигляді комунікаційного процесу на усіх рівнях міської влади, а також з усіма зацікавленими партнерами. Вся інформація, що стосується реалізації стратегії, має збиратись і координуватись Департаментом економіки та інвестицій міської ради та комунальним підприємством «Інститут розвитку міст».
- ✓ **Постійний моніторинг і адаптація стратегії до умов, що змінюються.** Процес моніторингу включає збір даних щодо ефективності і якості реалізації стратегії в порівнянні з очікуваними результатами. Ці дані мають бути включені у щорічний звіт про реалізацію стратегії. Звіт повинен бути підготовлений як базовий планувальний документ до визначення програм і бюджету на наступний рік.

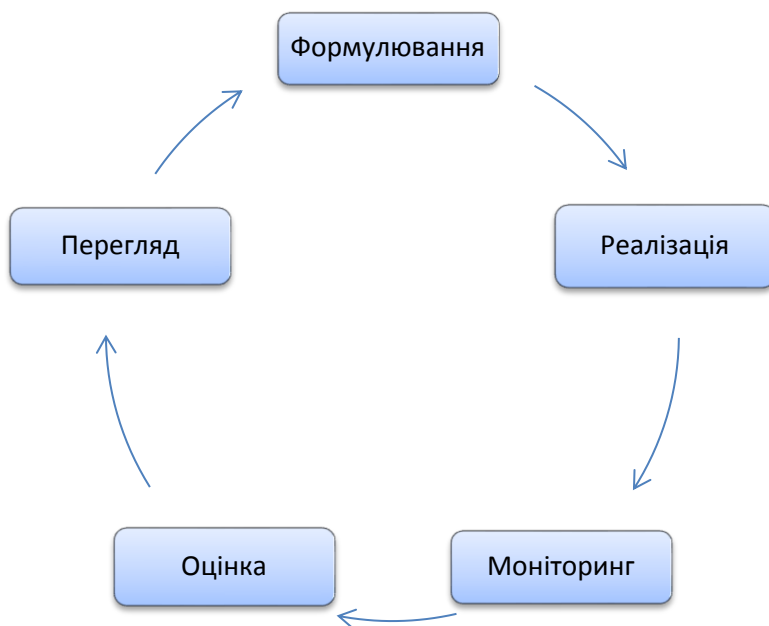
З метою моніторингу і контролю реалізації стратегії повинен бути створений **комітет з реалізації стратегії розвитку міста Вінниці**. Комітет має очолюватись міським головою і складатись з представників виконавчих органів міської ради і зовнішніх експертів – представників інституцій громадянського суспільства, промисловості та бізнесу, освітніх і наукових установ та інших. Наявність такого комітету має забезпечити можливість ефективної і прозорої реалізації стратегії.

Головні завдання комітету:

- ✓ **Щорічний звіт про реалізацію.** Комітет повинен відповідати за обговорення і прийняття щорічного звіту про реалізацію.
- ✓ **Оцінка стратегії.** Згідно з аналізом різних аспектів поточної ситуації комітет повинен ініціювати процедуру щорічної систематичної та об'єктивної оцінки стану реалізації стратегії. Комітет повинен бути вповноважений координувати підготовку звіту щодо оцінки стратегії, який може вказувати на необхідність можливих змін із врахуванням нових обставин.
- ✓ **Оновлення стратегії.** Стратегія – це живий документ, що потребує постійного оновлення у зв'язку зі зміною обставин та відповідно до висновків і рекомендацій звіту про оцінку стратегії. Комітет повинен відповідати за координацію процесу внесення змін до стратегії. Внесення змін до стратегії розвитку міста Вінниці буде відбуватись згідно з існуючим регламентом роботи міської ради.

- ✓ **Звітування перед міською радою.** Звітування перед міською радою щодо реалізації стратегії має відбуватись щорічно.

Підтримку діяльності Комітету надаватимуть Департамент економіки та інвестицій і комунальне підприємство «Інститут розвитку міст». Результати реалізації стратегії будуть публікуватись на офіційному сайті Вінницької міської ради.

Малюнок: Процес моніторингу і перегляду стратегії